

SLOVO

1

JANUÁR
1975
ROČNÍK VII.

Z obsahu tohto čísla:

- Pravidelná rubrika duchovných myšlienok Na slová sv. evanjelia
- Úvodník nášho stáleho spolupracovníka, o. Pavla Kompéra, st., povzbudzujúco nabáda k dobrému novoročnému štartu v našom živote i práci
- V rubrike Aktuálne slovo nachádzame vážne poukazy k niektorým časovým otázkam
- Úvaha s nadpisom Zmierenie — cesta k mieru povzbudzuje k prehĺbovaniu dobrého vzájomného občianskeho spolunažívania
- S problematikou manželstva a rodiny sa zaoberá príspevok o. Jána Tichého a životné príbehy dr. Jána Bubána
- Význam dobrého slova pri upevnení lásky a pokoja medzi ľuďmi zdôrazňuje úvaha Tibora Fedorenka
- Príspevok Aby znovu získali pokoj a šťastie, vysvetľuje niektoré okolnosti liečenia alkoholikov
- Spomienka na 100. výročie narodenia veľkého humanistu a bojovníka za mier dr. Alberta Schweitzera
- Tohtoročné životné jubileá našich kňazov
- Pravidelné rubriky: Z kresťanského sveta, Liturgický dialóg, Z nášho života, Januárové kultúrno-politické výročia, Redakčné odkazy a Kultúrne rozhľadady

„... lebo dnes sa vám v meste Dávidovom narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán. A toto vám bude znamením: Nájdete Nemluvnatko, zavinené do plienok a uložené v jasiach.“

(Lk 2, 11 - 12)

Ešte stále nás sprevádza vôňa vianočného času. Voňajúci vianočný stromček ešte oživuje spomienky na Narodenie Božieho Syna, ktorý vstúpil prvými Vianocami do ľudských dejín a každými Vianocami vstupuje i do nášho života. Vianocami sme začali poznávať Jeho vlasť, začali sme sa učiť zemepis Jeho života. Poznáme význam Betlehemu i prostých jasiel. Poznáme okolnosti, v ktorých prichádza na svet, aby krásne betlehemske poslanstvo Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom... stalo sa nielen našim heslom, želaním, ale aj vznešeným cieľom. Nech každá spomienka na Betlehem, Vianoce, stromček nás v tomto usľachtilom snažení povzbudivo posilňuje aj v tých nesvätočných, všedných dňoch života!

* * *

„A keď ta došiel, osadil sa v mestečku, ktoré sa volalo Nazaret. Tak sa splnilo, čo predpovedali proroci, že sa bude menovať Nazaretským.“

(Mt 2, 23)

Po ťažkých dňoch nepokoja a strachu sa vracia do mestečka, v ktorom začína jeho rast a príprava. Pripravuje svoje útle tielko na tvrdý boj s tými, ktorí sa nebudú chcieť vzdať svojej tvrdosti. Pripravuje sa na zápas s múdrosťou vlastného, vyvoleného národa. Upevňuje svoje telo i um svojím bezúhonným životom, ktorý je poznamenaný znakom výnimočnosti, čistoty, nepoškvrenosti. V tichosti malého Nazareta sa pripravuje na svoje veľké poslanie.

Vytvorenie tejto čistej a krásnej atmosféry, vytvorenie nášho vlastného

Nazaretu, to by malo byť aj pre nás snahou, v ktorej by sme sa pretvárali v lepších a dokonalejších, vzornejších a príkladnejších ľudí!

„Len čo vystúpil z vody, (Ján) videl, ako sa otvorili nebesá a Duch ako holubica zostúpil na neho a zostal nad ním. A z neba zaznel hlas: Ty si môj milovaný Syn, v tebe sa mi zaľúbilo.“

(Mk 1, 10 - 11)

Keď prichádza k Jordánu, kde krstí sv. Ján Predchodca a z jeho rúk prijíma krst, je tam prítomný i nebeský Otec s Duchom Sv., a jasnou rečou vyhlasuje: „Ty si môj milovaný Syn...“ Toto je veľké a verejné splnomocnenie a súhlas, aby začal s veľkou prácou na vykupiteľskom diele. Týmto okamihom sa začína jeho poslanie a práca na premene človeka. Tu začína tá posvätná a posväcujúca práca, ktorá mi nesmie byť ľahostajnou. Kedy s ňou začnem ja? A začnem ju s ním a v duchu jeho príkazu lásky a pokoja?

Ale s touto prácou začínajú pribúdať aj prekážky. Prvou z nich je nepochopenie medzi vlastnými. Ponúka pokoj, ktorý odmietajú. Ponúka lásku, ktorú nechcú opätovať. Ponúka ľudskosť a koľko ľudskej nenávisťi, neporozumenia a odporu sa mu dostalo. Patríme k božiemu ľudu a patrí sa, aby sme toto všetko vnímali iným pohľadom. Pohľadom Spasiteľovej lásky, pohľadom jeho pokoja, pohľadom jeho dobroty. A hlavne, aby sme ju vedeli a chceli opätovať.

* * *

„Keď potom odišiel trochu ďalej, videl Jakuba Zebedejovho a brata jeho Jána; i oni si opravovali siete na lodi. A hneď ich povolal.“

(Mk 1, 19)

Pokrstený Syn Boží začína pracovať na základoch svojho vykupiteľského

diela. Pristupuje k práci, ktorou dáva kresťanstvu pevný základ. K tomu potrebuje pomocníkov a spolupracovníkov. Vyberá mužov, ktorí by boli schopní pomáhať pri diele, ktoré pochádza z neba, ale má slúžiť tým, ktorí žijú na zemi. Chodil po svojej vlasti, pozorne hľadal a ešte pozornejšie vyberal. Najviac sa mu pozdávali rybári. Z nich vybral väčšinu svojich prvých učeníkov, lebo dobre vedel, že majú jednu vzácnu vlastnosť, a to je trpezlivosť. Pozorne ich pripravoval, učil, povzbudzoval i presvedčoval. Nebola to ľahká práca. Aj oni podliehali pochybnostiam, nedôvere, bázni. Darma tak výnimočne múdro k nim hovoril. Darma tak výnimočne presvedčujúco konal. Darma vedeli a poznali miesta z Písma a prorokov, v ktorých sa o ňom hovorilo. A ako sa zachovali v mnohých okolnostiach alebo pri prvej previerke? Posledný tragický zápas bol venovaný aj im a predsa ich viera bola taká slabučká. Prešli dva dni veľkého zármutku a sklamania. Minuli sa dve noci nevysloviteľného strachu, nepokoja, úzkosti. A predsa ich neopustil. Dal im možnosť návratu. Dal im možnosť všetko napraviť.

Toto je prejav nepochopiteľne veľkej lásky Krista k človekovi. Lásky, ktorá je nezmierna a ktorú nám neustále ukazuje. To je dôsledok jeho vzťahu k celému ľudskému rodu, k všetkým, lebo miluje každého a umrel za každého. Usilujeme sa o to, aby sme formovali svoj život, svoje plány, svoje snahy, práve v duchu veľkej vzájomnej lásky. Lásky, ktorú nám odkázal a v ktorej nás stále povzbudzuje práve slovami svojho evanjelia.

Nech nás povzbudzuje aj v povianočných dňoch smelé odhodlanie prijímať a dávať lásku, tak ako nás učil on a ako chce aby sme ho verne a vytrvalo nasledovali.

o. Bartolomej Demko

V duchu učenia koncilu Sv. Otec Pavol VI. zriadil dve osobitné komisie pre prehĺbenie dialógu so židovským a mohamedánskym vierovyznaním - V rámci Týždňa solidarity s čilským ľudom mexický biskup S. Mendes Arceo v Cuernavacu slúžil vo svojej katedrále zádušnú sv. Liturgiu za prezidenta dr. Allendeho - Msgr. Bučko, gréckokatolícky arcibiskup, umrel v Ríme vo veku 83 rokov - Portugalskí biskupi vydali pastiersky list, v ktorom sa prihlásili nielen k novému štátnemu zriadeniu, ale čiastočne aj k zodpovednosti za nespravodlivosti predošlého režimu - Pápež Pavol VI. vymenoval v minulom roku troch nových gr.-kat. biskupov (o. Chimoy, Greščuk a Marusyn) - Mierová cenu Jána XXIII. priznal Pavol VI. odbornej organizácii OSN - UNESCO - Arcibiskup Camara pri poslednej audiencii u Sv. Otca daroval Pavlovi VI. drevený kríž, ktorý vytvorili ruky biednych veriacich jeho arcibiskupstva - Predstavitelia katolíckej a anglikánskej cirkvi v Austrálii vydali spo-

lošné vyhlásenie, venované rodine - v Rio de Janeiro (Brazília) dostalo 300 svetských osôb povolenie udeľovať sv. prijímanie - Vlaňajších štyroch gréckokatolíckych absolventov teológie vysvätil v maďarskom pútnickom meste Mária Pócs križevacký pomocný vladyka a generálny vikár dr. J. Segedi - Regionálny výbor Kresťanskej mierovej konferencie v NDR poslal pozdravné telegramy významným predstaviteľom cirkevného života v Chile - Pastoralna synoda NDR na svojom 4. plenárnom zasadnutí v Drážďanoch rokovala o dvoch dokumentoch: „Viera dnes“ a „Príprava na manželstvo“ - Gréckokatolíci v maďarskom Segedíne oslavia v tomto roku 45. výročie založenia svojej farnosti - v Karmen del Parana (Paraguaj) založili prvý gr.-kat. monastier v Južnej Amerike - V Ríme vyšla 162-stránková kniha pod titulom „Dejiny a miestopis Svätého roku“ - Ďalším dokladom dobrých vzťahov medzi NDR a Sv. Stolicou je menovanie dvoch teológov do Medzinárodnej teologickej komisie, ktorá pracuje pri Posv. kongregácii pre vierouku - Viacerí z bohoslovcov bratislavskej CMB fakulty sú nositeľmi odznaku „Zaslúžilý darca krvi“.

Záslužná činnosť

V novembrovom vydaní našich časopisov sme čítali podnetný príspevok o šlachetnej činnosti organizácie Červeného kríža, ktorý vychádzal z evanjeliového podobenstva o Milosrdnom samaritánovi.

Spomedzi záslužnej sociálnej činnosti dobrovoľnej organizácie ČK u nás, zvláštny záujem patrí opatrovateľskej službe. V uplynulom roku práve touto formou ušlachtilých opatrovateľskej služby poskytlo pomoc 2100 opatrovateliek bez nároku na odmenu 2900 občanom.

Podľa správy, ktorú uverejnila Pravda (15. 11. 1974, č. 270, str. 2.), okrem dobrovoľných ošetrovateliek pôsobí na Slovensku ešte ďalších 3700 opatrovateliek národných výborov a 197 opatrovateliek — zdravotných sestier z povolania. V citovanej informácii sa okrem iného zdôrazňuje, že je treba rozvíjať aj nové formy starostlivosti o chorých alebo opustených prestarnutých občanov, ako zriaďovanie domov, opatrovateľskej služby, hygienických, očistných staníc a zariadení spoločného stravovania a pod.

Z toho všetkého vyplýva povzbudzujúca myšlienka, ktorá nám pripomína, že i v tejto oblasti môžeme veľmi účinne prejavovať svoju lásku, šlachetnú ľudskosť a vzájomné bratské porozumenie!

o. Gabriel Staurovský

*

Nepremárniť čas!

Slávny spisovateľ napísal: „Minulosti niet, budúcnosť ešte neprišla. Prítomnosť je nekonečne malý bod, v ktorom sa minulosť stretáva s budúcnosťou.“ (Tolstoj) Ale práve v tejto „nekonečne malej“ prítomnosti žijeme, smeje sa, plačeme, pracujeme, tešíme sa z úspechov, trpíme pre ťažkosti, spomíname minulosť a plánujeme budúcnosť. Keď sme svoj čas plodne využili, patrí nám odmena. Keď sme svojím časom hazardovali, budeme sklamaní.

Všemohúci nás obdaril dlhším alebo kratším časom, ktorý nesmie neplodne a naprázdno uplynúť. Máme prinášať

dobré ovocie na slávu dobrotivého Boha a pre blaho našich blízkych, teda všetkých ľudí.

Známy spisovateľ Emerson zdôrazňuje a pripomína: „Nepremárňte si život v pochybnostiach a v neistote. Zasväcujte sa svojej práci v tom pevnom predsavzatí, že správne plnenie povinností v prítomnej hodine je najlepšia príprava na budúce hodiny a večnosť, ktoré neodvratne prídu po prítomnej hodine. Nie dĺžka, ale hĺbka života je vážna!“

Pracujeme tak, ako keby sme nemali nikdy zomrieť a s tým vedomím, že výsledok našej práce nebude nepovšimnutý, dokiaľ toto všetko konáme zodpovedne, s láskou a v duchu známeho klasického príslovia: „Čo robíš, rob dobre a hľadaj na koniec!“

Mali by sme na to viac myslieť aj teraz na začiatku nového občianskeho roku, ktorý nám ponúka ďalšie vzácne príležitosti. Snažme sa plne ich využiť nielen pre vlastnú spokojnosť, ale aj pre dobro ostatných.

Nepremárniť čas! — to je nielen vhodné novoročné heslo, ale aj vážna celoživotná povinnosť!

o. Mikuláš Magyar

*

Aj oni sú naši blížni

Nuž, kto? Naši cigánski spoluobčania. Že sú našimi blížnymi je pre nás kresťanov, samozrejme a nemuselo by sa to ani zvlášť prízvukovať. A predsa! Naš postoj k nim nie je vždy dôstojný postoj kresťana. Máme ich naozaj radi ako svojich blízkych, je naše správanie voči nim predchnuté láskou, nie je tomu často práve naopak?!

Sú našimi spoluobčanmi, sú členmi nášho národného a štátneho spoločenstva a vo väčšine prípadov tvoria s nami i spoločenstvo v Cirkvi. V niektorých prípadoch majú odlišný spôsob života, majú svoje často svojrázne zvyky a náhlady na život. Ich kultúrna úroveň nie je vždy na želateľnej výške a hoci spoločnosť vynakladá nesmierne úsilie na zlepšenie tejto úrovne, nie vždy je toto úsilie vyvážené úspechmi.

Je ľahké mať rád človeka, ktorý je nám blízky, s ktorým máme zhodné názory, s ktorým nás spája priateľstvo a ktorého životný štýl zodpovedá nášmu štýlu. Ťažšie je už zodpatriť príkaz lásky k blížnemu, k človeku, ktorý nám nevyhovuje svojím spôsobom života, ktorý myšlienkovou úrovňou nezodpovedá našim predstavám. A tu práve musí vyniknúť naše kresťanstvo v celej svojej hĺbke a šírke. Aký je

naš postoj k týmto našim spoluobčanom?

Môžeme odsudzovať niektoré výstrelky a negatívne javy, to ešte nemusí byť nekresťanské, ak také odsúdenie je spojené s láskou a ochotou pomôcť. Veď oni si zasluhujú našu lásku a možno práve táto láska, ak oni ju pocítia a rozpoznejú v nej i tie prvky ozajstnej lásky, ktoré ju sprevádzajú, im pomôže dostať sa ďalej a vyššie v každom smere. Srdece človeka nesmie byť tak zatvrdilé, aby nereagovalo na signály lásky, citu a porozumenia. A o to práve ide, vyslať tieto signály našej lásky, ktoré iste nemôžu zostať bez kladného ohlasu!

Peter Herzog

*

Najväčší nedostatok

Podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi poznáme veľmi dobre ešte zo školských lavíc. Obyčajne je to však známosť povrchná. Hlboký obsah zostáva stále nepovšimnutý. Prečo? Pretože v každodennom živote málokto tak čini, ako milosrdný Samaritán.

Známy brazílsky arcibiskup H. Camara, priekopník za sociálnu spravodlivosť v Latinskej Amerike, povedal raz svojim novokňazom: „Milí bratia, čoskoro budete hovoriť od oltárov spoločne s ľudom Otče náš... Bude vám možno ťažko v srdci, keď poznajúc život mimo chrámu, uvidíte, koľko je medzi ľuďmi sociálnych rozporov, nenávisť a že všetci hovoria Otče náš.“

V Cirkvi je veľa kresťanov, ale málo ozajstných bratov. Počujeme mnoho hovoriť o cene a dôležitosti lásky. A napriek tomu, že sa o nej mnoho píše, hovorí, káže, ničomu tak málo rozumieme, ako práve príkazu lásky.

Známa Matka Terézia z Kalkaty, keď sa jej pýtali, čo je podľa nej najväčším nedostatkom vo svete, povedala: „Ťplný nedostatok lásky k blížnemu.“

Toto priznanie nás nabáda, aby sme mali dobrú vôľu a otvorené oči a uvidíme všeličo, čo sme dosiaľ nevideli: nášho blížneho v každom človekovi, bez rozdielu národnosti, náboženstva, rasy...

To je pre nás zároveň aj príkaz, keď sám Syn Boží dáva za príklad lásku biblického Samaritána, hovoriac: „Choď a rob podobne!“ (Lk. 10, 37.)

František Dancák

ZMIERENIE — CESTA K MIERU

Zmierenie, zmierlivosť — to sú výrazy a pojmy, ktoré majú svoju presnú definíciu, ale sú to aj pojmy, ktoré by sme mali veľmi dobre pochopiť a v správnom svetle porozumenia aj uskutočňovať.

Zmierlivosť je charakterizovaná v našich teologických príručkách ako ochota k dosiahnutiu pokoja medzi rozvádenými. Zmierenie je potom dosiahnutím alebo uzavrením tohto pokoja. Zo zmierenia vyplývajú ďalšie povinnosti, ale najprv treba postaviť základ a až potom ho ďalej upevňovať, rozširovať a tak skrásľovať náš život a svet hodnotami, ktoré nás v prítomnosti naplnia radosťou a v budúcnosti si získajú vzácne uznanie aj od tých, ktorí prídu po nás. Preto Sv. Otec Pavol VI. vybral za heslo pre tohoročný Svetový deň mieru tak povzbudzujúce slová, ktoré uvádzame v nadpise.

Zmierenie musí byť prvým krokom na ceste k mieru. Zčať u seba, vo svojom najbližšom okolí (rodina, pracovný kolektív, susedia spoluobčania,) a potom v tom neprestávať. Ak si to uvedomia a pochopia všetci, potom zabezpečenie pokoja nebude tak naliehavým problémom, ale radosťou skutočnosťou. Táto snaha sa musí prejavovať vo všetkých oblastiach nášho života. Nielen v súkromnom živote, ale aj v občianskom vzájomnom spolužití! Z takejto polohy treba potom plne podporovať všetko, čo smeruje k víťazstvu tejto ušľachtilej myšlienky u nás i na celom svete.

Nový rok nám dáva nové možnosti podporovať a rozvíjať tieto tvorivé snahy a zaväzuje k tomu všetkým bez rozdielu. Každý nech prispeje svojou schopnosťou, svojím vkladom a svojou ochotou. Bude to veľká sila pre vec mieru. Turecký básnik Nazim Hikmet, pochovaný na Novodivíčovom cintoríne v Moskve, v jednej básni napísal: „Moja sila v tomto veľkom svete je v tom, že nie som sám.“! Verme, že vo veľkom zápase za mier nie sme sami a že sily mieru zvíťazia, lebo je to túžba a cieľ väčšiny mierumilovného ľudstva!

K problematike manželstva — „veľkého tajomstva“ KATOLICKE NOVINY

Bol krásny jarný deň v mesiaci marci 1937. Záplava čiernych zástav zdobí ulice mesta New London v Texase. Mesto prežíva veľký smútok, vzrušujúcu tragédiu. V miestnej škole s 1400 žiakmi vybuchol následkom parných a plynových porúch kotol ústredného kúrenia a demoloval celú školu. Aká divná irónia osudu! V zrúcaninách školy, v ktorých zahynulo 526 žiakov, našla sa neporušená školská tabuľa, na ktorú žiaci pred výbuchom napísali: „Nafta a plyn sú najväčšími prírodnými bohatstvami Texasu, bez nich by tu nestála ani naša škola.“

Podobná tragédia sa odohrala i v mestečku Aberfan v provincii Wales v Anglicku 21. októbra 1966. V ten nešťastný deň sa tam zosula 250 m vysoká hora uhoľných odpadkov a čierna lavína s dvoma miliónmi ton čierneho prachu zmietla z povrchu zeme 18 baníckych domčekov a budovu miestnej školy s 200 žiakmi. V troskách zahynulo 144 ľudí, z toho 116 žiakov. Celý svet smútil nad osudom týchto obetí.

Aj čierna lavína manželských tragédií našich dní zabíja morálne milióny detí, ktoré žijú pod jednou strechou so svojimi rodičmi, uprostred nešťárov a nenávisti. Nad osudom týchto obetí však dnešný svet neroni slzy, lebo ich považuje za obyčajnú, nevyhnutnú realitu života.

Najviac rozvodov v Európe je vo Švédsku, za ním nasleduje Rakúsko. U nás na Slovensku v r. 1973 bolo 4186 súdne rozvedených manželstiev. Z toho v Západoslovenskom kraji 2097, v Stredoslovenskom kraji 1317 a vo Východoslovenskom kraji 772 rozvedených manželstiev. V 52 prípadoch došlo u nás k rozvodu takých manželstiev, ktoré netrvali ani rok, v 234 prípadoch bolo manželstvo rozvedené do jedného roka, v 296 prípadoch do dvoch rokov a v 308 prípadoch do troch rokov. Pokiaľ ide o dlhoročné spolužitie, naše súdy rozviedli 649 manželstiev trvajúcich od 10 do 14 rokov, 470 od 20 do 24 rokov a 358 nad 25 rokov.

Manželské tragédie nie sú len subjektívnym otarasom jednotlivcov, ale vplývajú na život spoločnosti. Rodinu považujeme za základ spoločnosti, a to núti nás zamyslieť sa.

Co všetko urobilo naše socialistické zriadenie v záujme upevnenia rodiny! Výhodná pôžička mladomanželom, predmanželské poradne, Zákon o rodine č. 94, 1963, prvý článok ktorého je namierený proti bezcitovosti a hmotnému špekulantstvu v manželstve, materské dávky počas tehotenstva, finančný príspevok do 6 mesiacov, materský prídavok na 1 a pol roka, jasle, materské školy atď. Pritom novomanželská pôžička vo výške 30. tis. Kčs a pôrodné 2000 Kčs sú značnou materiálnou podporou pre rodinu.

Všetky tieto opatrenia smerujú k jednému cieľu, k upevneniu rodiny, o ktorej Zákon o rodine vo svojom II. článku hovorí „Rodina, založená manželstvom, je základným článkom spoločnosti.“

Napriek všetkým snahám a dobrým úmyslom našej spoločnosti vyskytujú sa aj u nás manželské tragédie, rozvody, ktoré prinášajú štátu veľké morálne a materiálne škody a samým rodičom s deťmi nemalé utrpenia. Prečo sa nad tým pozastavujeme? Podľa nášho kresťanského učenia manželstvo je zmluvou medzi slobodným mužom a slobodnou ženou, ktorí sa zaväzujú, že budú žiť v nerozlučnej jednote až do smrti, pričom získavajú od Stvoriteľa právo dávať život novým ľuďom a telesne i duševne ich vychovávať. Cirkev učí, že manželstvo ustanovil Boh už v raji a Spasiteľ ho povýšil na sviatosť a ako také je nerozlučiteľné. Sv. Pavol hovorí o ňom ako o „veľkom tajomstve“ (Ef 5, 32). Prečo veľké tajomstvo? Lebo veľké je jeho poslanie, podstata i cieľe.

Veľké tajomstvo vyžaduje veľkú prípravu. Možnosti manželských tragédií treba skúmať preventívne, t. j. v príprave na manželský život. Pripomeňme si múdre slová Biblie, pred ktorými sú tri veci podivné a tá štvrtá vonkoncom nepochopiteľ-

SVĚTĀ RODINA - NĀŠ VZOR. Autorkou obrazu je akad. maliarka L. LepařovĀ.

ná. „Půf orla na nebeskej oblohe, půf hada na skale, půf lode morskou širavou a napokon půf muža k mladici.“ (Pr 30, 19). Vysvetľujeme si ju ako cestu prípravy na šťastné manželstvo. V príprave mnohých sú veľké medzery a nedostatky. Snúbenci často nechápu podstatu a vznešené ciele manželstva. Kráčajú po pochybných cestičkách nesúlady charakterových vlastností, hriješneho a ponížujúceho plazenia sa v predmanželskom sexe, nerozvážneho ošiaľu lásky na prvý pohľad atď. Sex nie je cieľom manželstva, iba prostriedkom. To potvrdzuje i III. článok Zákona o manželstve: „Materstvo je najcennejším povoláním ženy.“ Veľmi pekne to vyjadril aj biskup dr. Prochászka, keď napísal: „Manželstvo nie je pokusom, hrou, ani dobrodružstvom, ani obchodovaním, ale veľkou sviatosťou. Pretože manželstvo je splynutím dvoch životov, aby z jednej tuzemskej blaženosti, vznikli dva blaženosti večné.“

Príčiny manželských rozvodov sú rôzne. Ozrejmime si to na rozvodoch obvodu Košice mesto. Tam napr. poradie v rokoch 1972 a 1973 bolo nasledujúce. K zániku manželstva rozvodom dochádza pre neveru v 47 perc. prípadov, pre alkoholizmus a hrubé zaobchádzanie v 40 perc. prípadov, pričom zvyšok rozvodov je zavinený nesúladosťou pováh, fyzickým odporom k druhému man-

želovi a sexuálnymi nezhodami. Rimania sa dívali na manželstvo ako na spojenie celého života manželského, duševného a telesného. V praxi to znamená vzájomné dopĺňovanie sa kladnými charakterovými vlastnosťami a odstraňovanie záporných duševných javov.

Sv. Pavol hovorí o manželoch: „Ale títo budú mať veľa telesných trápení“ (1 Kor. 7, 28). Jeho slová sú reálne a objektívne. Samozrejme každé manželstvo prináša svoje určité „trápenia“ ako sú napr. ekonomické starosti, boj s ťažkosťami, výchova detí a i. V manželstve by sme márne hľadali čarovný prútik, švihnutím ktorého by sme nadobudli všetko: krásnu vilu, luxusné zariadenie, chatu, motorové vozidlo atď. To všetko vyžaduje veľa trpezlivosti, poctivosti a usilovnej práce.

V istom filme manžel, veľký športovec, holdoval športu, obzvlášť motorizmu. Manželka milovala hudbu a koncerty. Začala sa medzi nimi roztržka a ich manželstvo spelo k rozvodu. Film sa však končí zmierením manželov. Manžel v závere filmu už hrá na klavíri, obľúbil si hudbu a manželka si sadla za volant.

A tak by to malo byť vždy a všade!

O. JĀN TICHÝ

Prí životnom stretnutí dvoch

Stretnutie dvoch pohľadov medzi niekoľkými tisícmi ľudských bytostí je už samo o sebe veľmi cenné.

Proces tvorenia sa nikdy nezastaví. Život si žiada ďalšie predĺženie prostredníctvom vás oboch. Preto nech vás zväzok nie je uzavretým objatím, ale nech sa prejaví v úsilí, ktoré ľudí oveľa viac spojuje ako akákoľvek nečinnosť. Ponúkate sa jeden druhému ako neznáme pole vzájomného porozumenia, obohatenia a oduševnenia.

Je tu sústredená láska toľkých príbuzných a priateľov, ktorí sa tu zišli. Sú tu úprimné a čisté želania. Sú tu požehnanie od tých, ktorí už nie sú medzi nami a je tu predovšetkým nesmierna láskavosť Toho, ktorý vidí, že vaším zväzkom sa vytvára ďalší cenný článok v jeho veľkom diele tvorivej jednoty.

Oveľa viac ako vonkajšia okázalosť, ktorá je tu k vašej oslave, a ktorá vás obklopuje, naplňujú tento chrám aj nazhromaždené sily neviditeľnej dobroty. Nech tento duchovný žiar zosťúpi na vašu rodiaču sa lásku a nech ju zachová pre život večný!

[Zo sobášnej reči Otca Pierre Teilharda de Chardina].

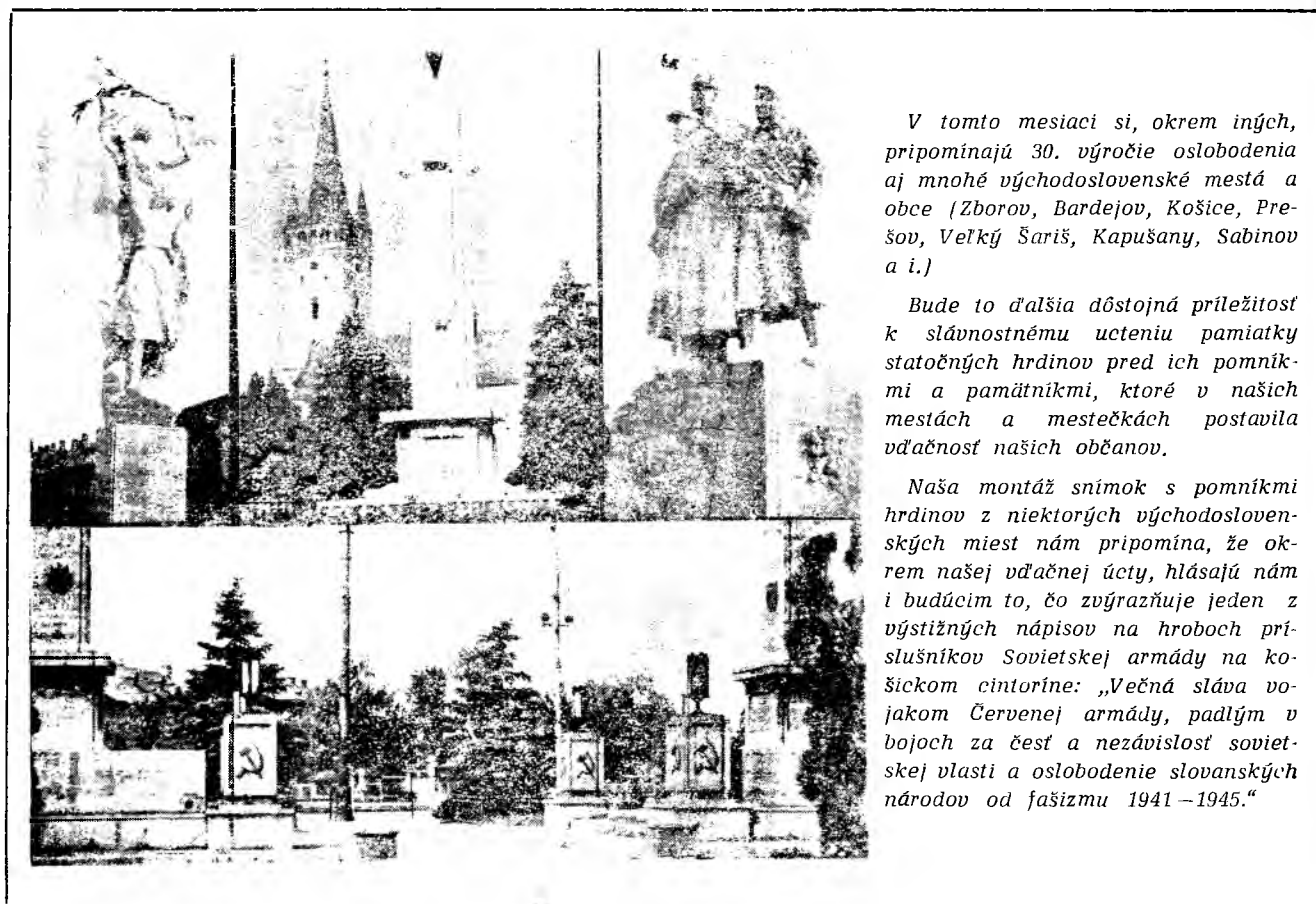
Aby znova získali pokoj a šťastie

(O liečení alkoholikov)

Na stránkach nášho časopisu oboznámili sme čitateľov so škodami, aké napáchal alkohol na telesnom a duševnom zdraví človeka. Teraz by sme chceli oboznámiť našich čitateľov ako možno pomôcť tým, ktorí podľahli alkoholu.

Dnes už liečba alkoholikov nie je novinkou. Bohužiaľ, verejnosť nie je o nej ani zďaleka tak informovaná ako by to bolo potrebné. Niet sa čo diviť, že každá krčma, každý výčap alebo vôbec miesto, kde sa holduje alkoholu, je plná reči a šíria sa povesti o hrôzach a trápeniach toho, kto by sa opovážil podstúpiť protialkoholickú liečbu. Rozpráva sa o bolestivých injekciách, o tom, ako človek musí piť do bezvedomia a potom ho údajne dajú nemilosrdne pod studenú sprchu, aby sa prebudil a mohol piť ďalej. Každý uvažujúci človek tieto reči odmietne. Psychiater im rozumie veľmi dobre. Je to vzájomné presvedčovanie sa členov „pijanskej partie“ a nakopenie argumentov pre trpiace manželky, trpiace rodiny a deti, aby sa neopovážili ich poslať na protialkoholickú liečbu.

Ďalej existuje „názor“, že ten, kto pije a nelieči sa je na

V tomto mesiaci si, okrem iných, pripomínajú 30. výročie oslobodenia aj mnohé východoslovenské mestá a obce (Zborov, Bardejov, Košice, Prešov, Veľký Šariš, Kapušany, Sabinov a i.)

Bude to ďalšia dôstojná príležitosť k slávnostnému ucteniu pamiatky statočných hrdinov pred ich pomníkmi a pamätníkmi, ktoré v našich mestách a mestečkách postavila vďačnosť našich občanov.

Naša montáž snímok s pomníkmi hrdinov z niektorých východoslovenských miest nám pripomína, že okrem našej vďačnej úcty, hlásajú nám i budúcim to, čo zvýrazňuje jeden z výstižných nápisov na hrobch príslušníkov Sovietskej armády na košickom cintoríne: „Večná sláva vojacom Červenej armády, padlým v bojoch za česť a nezávislosť sovietskej vlasti a oslobodenie slovanských národov od fašizmu 1941–1945.“

tom lepšie ako ten, kto sa lieči, lebo údajne ten, kto sa lieči, je alkoholikom najlepším a zo všetkých najhorším. Takto hovoria neraz sami pijaní, ale bohužiaľ, takto zmýšľajú aj ich manželky, ktoré sa už tisíckrát presvedčili, že ich manželka po vytriezvení sa z pijatiky i po najohľadnivejších sľuboch, že už piť nebudú, sľub nedodržia a opäť sa opijajú. Na osvetlenie všetkých nejasností oboznamujeme vás v tomto príspevku s možnosťou liečby alkoholikov, ktorú poskytujú bezplatne naše zdravotnícke zariadenia.

V celej našej vlasti, v každom okrese, je zriadená protialkoholická poradňa. Vedie ju odborný lekár, obyčajne psychiater a sociálna sestra. Vzorne fungujúce protialkoholické poradne, podľa dennej tlačie, sú v Poprade, Košiciach, Prešove, Trebišove, Michalovciach, Humennom, Starej Ľubovni, Rožňave, Svidníku a inde. Postup je nasledujúci: Manželka alkoholika alebo príbuzní, MNV, zamestnávateľ alebo spoločenské organizácie požiadajú príslušnú protialkoholickú poradňu, aby sa ujala manžela, pracovníka, spolupracovníka alebo občana.

Záleží na tom, kto o túto liečbu žiada. Potom na deň a čas protialkoholickou poradňou stanovený, dostaví sa do poradne predvolaná osoba. Do poradne môžu sa dostať aj bez predvolania v ordináčnych hodinách. Takýto pacient bude kompletne vyšetrený. Lekár nechá vyšetriť jeho celkový zdravotný stav, aby zistil, aké škody napáchal už alkohol na jeho žalúdku, pečeni, srdci, pľúcach, l'advinách. Nechá zhotoviť rôzne odborné vyšetrenia a kompletne inter-né vyšetrenie. Po tomto vyšetrení začne liečba a tak odstraňuje choroby poškodených orgánov a nasadzuje primerané lieky na posilnenie alkoholom oslabeného ľudského tela. Sleduje tým to, aby lieky zlepšili celkový zdravotný stav pacienta. Až potom aplikuje také lieky, ktoré majú spôsobiť, aby postihnutý nepil alkoholické nápoje. Potom je poučený na pohovoroch a prednáškach protialkoholickej poradne o budúcej životospráve. Táto liečba sa nazýva ambulatná protialkoholická liečba, ktorá mnohých vylieči a pomôže tým, ktorí sa chcú vyliečiť a riadia sa pokynmi lekára. Manželka a ostatní musia však spolu pracovať s poradňou.

Ak pacient nedodržiava pokyny a rady protialkoholickej poradne, nepoužíva lieky, pije ďalej, protialkoholická poradňa môže odporúčať ústavnú protialkoholickú liečbu. Ústavná protialkoholická liečba sa uskutočňuje pri každom

psychiatrickom oddelení, alebo špeciálnom protialkoholickom oddelení v zdravotníckom zariadení.

Pri psychiatrických oddeleniach protialkoholická liečba pre nedostatok miesta býva núdzove veľmi krátká a nepri-náša žiaduci výsledok. Na špeciálnych protialkoholických oddeleniach, ako napr. v Prahe (Apolinár) dobrovoľná ústavná protialkoholická liečba trvá 3 mesiace, nútená ústavná liečba na príkaz protialkoholickej poradne a výmer ONV pre pacientov, ktorí sa nechcú liečiť, nechcú užívať lieky a pijú ďalej, liečba trvá 7 až 12 mesiacov. U pacientov-alkoholikov ústavná liečba trvá od 4 do 6 mesiacov (do 30 rokov). Počas ústavnej liečby rodina pacienta - alkoholi-ka poberá nemocenské dávky ako pri iných chorobách, (až 90 perc. z platu podľa dĺžky zamestnania pacienta-alkoholika).

Z dĺžky ústavnej liečby je vidieť, ako ťažko sa lieči alkoholi-ko, preto je lepšie neodkladať s liečbou. Ak niekto má problémy s pijatikou, nech sa ide poradiť do protialkoholickej poradne a čím skôr tam pôjde, tým je istejší úspech liečby. V ústavnej liečbe, tak ako pri ambulatnej liečbe, najprv sa urobí kompletne vyšetrenie a zistí sa, aké škody napáchal alkohol na zdraví. Potom sa pristúpi k liečbe. Na Slovensku špeciálne protialkoholické oddelenie máme na Prednej Hore. Pacientov-alkoholikov liečia naslovovzati odborníci a dosahujú veľmi dobré výsledky. Nie jedna rodina im vďačí za nový, spokojný a šťastný rodinný život.

Alkoholikom sa nik nenarodil. Alkoholikom sa človek stáva za vlastné peniaze. Podceňuje zákernosť pijatiky a ani sám nezbadá, že sa z neho stal pijan, lebo už nevie žiť ani s alkoholom ani bez alkoholu. Preto neváhajte a v kritických prípadoch vyhládajte protialkoholickú poradňu. Protialkoholická poradňa je povinná zachovať tajomstvo liečby. Pri korešpondencii s ňou nikdy nenájdete pečiatku protial-ko-holickej poradne, iba pečiatku „Ústav národného zdravia“ ako pri iných chorobách. Koľko je chorých, ktorí cestujú od lekára k lekárovi, ale zamlčujú skutočnosť, že sú nemiernymi požívateľmi alkoholu, a preto potrebujú špeciálnu liečbu. Svet nám závidí vymoženosti, aké poskytujú socialistické zariadenie pri upevňovaní zdravia. Preto ho svedomite využime a zdravie poškodené, i keď našou vinou, pijatikou, kúpenou za naše mozole, neodkladne získajme a prinavrátme sebe i rodine blahobyť, pokoj a šťastie!

o. A. Timkovič

LITURGICKÝ ŽIVOT

LITURGICKÝ DIALÓG

- Skutočne dlho sme sa zdržali v úvahách okolo sviatku Zvestovania presv. Bohorodičky. Ale bolo by pre nás na škodu zamlčať hlboký obsah a možno povedať kozmický význam tohto sviatku. V mesiaci apríli Cirkev svätí sviatok sv. Juraja, ktorý pochádzal z Kapadocie v Malej Ázii. Ako vojak vyznamenal sa chrabrosťou a túto si zachoval aj potom, keď sa stal kresťanom. Zomrel mučeníckou smrťou 23. apríla roku 303.

- Nie je sv. Juraj čiste legendárnou postavou?

- Nie, bol to skutočný mučeník, ktorý zomrel za sv. viere ešte pred vladaním Konštantína Veľkého. Pravda, mnohé líčenia o podrobnostiach z jeho života majú čiste legendárny základ. V mesiaci máji oslavujeme sviatok sv. Jána Bohoslovca (8. V.). Poznáme ho ako štvrtého evanjelistu a zvlášť milovaného Pánovho učeníka. On ako jediný z učeníkov, bol očitým svedkom Kristovho umučenia a smrti na kríži. Je jediným z dvanástich apoštolov, o ktorom s istotou vieme, že zomrel prirodzenou smrťou. Bolo to v 3. roku vladárenia cisára Trajana. Sv. Epifán uvádza, že sv. Ján mal vtedy 94 rokov.

- Prečo ho nazývajú „Bohoslovcom“?

- Preto, lebo najkrajšie zo všetkých evanjelistov napísal náuku o našom Vykupiteľovi ako o Božom Slove. Vyznamenal sa tiež tým, že bol veľkým učiteľom lásky. Nikto tak hlboko neprenikol do tajomstva lásky najsv. Božského Srdca ako on. Uvediem aspoň niekoľko jeho slov: „Milovaní, milujeme sa navzájom, lebo láska je z Boha, a každý, kto miluje, zrodil sa z Boha a pozná Boha. Kto nemiluje, nepozná Boha; veď Boh je láska. V tom sa ukázala na nás láska Božia, že Boh zoslal svojho jednorodného Syna na svet, aby sme žili skrze neho. V tom je láska: nie že my sme skôr milovali Boha, ale on skôr miloval nás a poslal svojho Syna...“ Môžeš si prečítať aj prvý list sv. Jána.

- V mesiaci júni máme dva sviatky: 24. júna Narodenie sv. Jána Krstiteľa a 29. júna sv. apoštolov Petra a Pavla.

- Otče, je zaujímavé, že okrem narodenia Pána a jeho presv. Matky nesvätí Cirkev narodenie ani jedného svätca.

- Je to tak. Nie si prvý, ktorý sa nad tým pozastavuješ. Už sv. Bernard takto uvažuje o tom: „Cirkev oslavuje smrť svojich svätých, lebo ich život a smrť boli sväté. Iba u sv. Jána oslavuje aj narodenie, pretože jeho narodenie bolo sväté a stalo sa prameňom sv. radosti. Narodenie sv. Jána je tou výnimkou, ktorá ho odlišuje od iných svätých, ktorí nemali zvláštne znaky vyvolenia pri svojom narodení, ako tomu bolo u sv. Jána.“ Už sv. Lukáš venuje prímernú pozornosť jeho narodeniu. Ale o tom až inokedy. Sv. Augustín takto rozjíma nad narodením sv. Jána Krstiteľa: „Proroci, patriarchovia, apoštolovia, mučeníci nenarodili sa prorokmi, patriarchami, apoštolmi a mučeníkmi. Narodili sa ako ľudia a milosti Sv. Ducha dostali až po svojom narodení. Ale sv. Ján narodil sa ako Krstiteľ. Ešte sa nenarodil a už prorokoval. Pretože nemohol prorokovať ústami, prejavoval svoju radosť iba znakom.“

- Tieto úvahy sv. Augustína, nabádajú k rôznym myšlienkam. Ako rozumieť napr. slovám: Ešte sa nenarodil a už prorokoval. Priznám sa, že už dávno ma znepokojuje jedna veta z autobiografie istého spisovateľa, ktorá pred rokmi dostala sa mi do rúk. Tento spisovateľ takto začína svoju autobiografiu: „Počal som sa...“ a až potom rozoberá duševný stav svojich rodičov, keď ho splodili. Nehovorí, ako to obvykle čítame v životopisoch: „Narodil som sa tam a tam, vtedy a vtedy“ atď. Tento autor mi zaimponoval, pretože vo svojich myšlienkach ide hlbšie. Do hlbšieho zamyslenia nad počiatkami ľudského života ma doviedlo tiež poetické spracovanie autobiografie poetky Achmadulinovej. Prvýkrát som počul jej básne v českom preklade v jednej z rozhlasových relácií (Můj rodokmen). Možno sa budete diviť, ale nemôžem nechať bez povšimnutia to, že Cirkev okrem sviatku narodenia sv. Predchodcu a Pánovho krstiteľa oslavuje 23. septembra aj sviatok jeho počatia. Tento ešte nenarodený prorok reaguje na návštevu tiež ešte nenarodeného Spasiteľa, ako svedčí o tom jeho matka slova: „s plesaním poskočilo nemluvniatko v mojom živote“

(Lk 1, 44). Prečo Cirkev kladie na to tak zvláštny dôraz. Určite niečo dôležitého nám chce povedať aj týmto sviatkom.

- Máš pravdu. Každý sviatok či už je prikázaný, odporúčajú alebo polyjelejný je výzvou Cirkvi zamyslieť sa nad jeho obsahom. A osoba sv. Jána je veľmi bohatá obsahom. On je tým svetlom, ako ho v našej liturgii pri malom vcho-de znazorňuje diakon, kostolník alebo miništrujúci so sviečkou, čo nám chce posvietiť na cestu, ukázať prstom na toho, kto je samým svetlom, Pravdou, Cestou a Životom. Preto sv. Ján prorok od začiatku svojej existencie vydáva svedectvo. Vydáva svedectvo o veľkosti a kráse, o tajomstve ľudského života a o tom, ktorý vzal na seba ľudský život. Takto Ján už pred svojím narodením, ako správne poznamenáva sv. Augustín: „pretože nemôže ešte ústami prorokovať, znakom prejavuje radosť.“ To znamená, že si uvedomuje svoje jestvovanie, svoj život ako aj jeho zmysel, t. j. svoje poslanie.

O. Ivan

Aby sme mali v sebe život

(Eucharistia v našom duchovnom živote)

Katechizmus nás učí: „Sv. prijímanie je požívanie Tela a Krvi nášho Spasiteľa v najsv. Eucharistii“. Prijímaním Kristovho Tela a Krvi, spájame sa s ním, lebo on sám povedal: „Kto je moje telo a pije moju Krv, ostáva vo mne a ja v ňom.“ (Jn 6, 56) alebo inom mieste: „Ak nebudete jesť Telo Syna človeka a piť jeho Krv, nebudete mať v sebe život.“ (Jn 6, 55). Náš Vykupiteľ ustanovil Eucharistiu na to, aby dal našim dušiam pokrm večného života. Ako telo potrebuje telesný pokrm, tak aj naša duša potrebuje duchovný pokrm a ním je sv. prijímanie. Syn Boží takto hovorí: „Ja som chlieb života...“ (Jn 6, 51) a zasa pripomína: „Veru, veru, hovorím vám ak nebudete jesť Telo... piť jeho Krv, nebudete mať v sebe život.“ Sv. prijímanie je základ pravého kresťanského života. Nie je výsadou len pre „zbožných“, nie je vyznamenaním pre „svätých“, ale je prostriedkom, aby sme sa stali skutočne zbožnými a svätými.

Na otázku, či máme prijímať často alebo zriedka s rozhodnosťou odpovedáme: čím častejšie. Cirkev veľmi odporúča a vyzýva svojich veriacich k častému sv. prijímaniu a tým, ktorí často prijímajú, udeľuje obsiahle odpustky. Prví kresťania prijímali denne. Nasledujeme ich v tom aj my a pristupujeme k sv. prijímaniu, podľa možnosti, čím častejšie. Každý z našich veriacich, keď nemá možnosť pristupovať k sv. prijímaniu častejšie, je povinný pod tarchou ťažkého hriechu prijímať aspoň raz do roka (napr. okolo Veľkej noci) a tiež v nebezpečenstve života.

Pod častým sv. prijímaním rozumieme prijímanie najsv. Eucharistie aspoň tri razy do týždňa alebo takmer každodenne.

Prijímanie len v nedeľu a vo sviatky je častým prijímaním pre tých veriacich, ktorí nemôžu byť prítomní na sv. Službe Božej vo všedný deň, a pre deti. Prijímanie raz do mesiaca, napr. na prvý piatok, prvú nedeľu nie je častým sv.

„Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a Boh bol Slovo“ (Jn. 1, 1). Takto výstižne charakterizuje sv. apoštol Ján, začiatok všetkého, čo vnímame, čo vidíme, v čom žijeme, teda i začiatok nášho jestvovania.

Vesmírom znelo tvorivé slovo Stvoriteľa: „Bud' svetlo“, „Bud' obloha...!“ a ďalšie prikazujúce, tvorivé slová, ktoré sa premieňali vo vesmírne telesá, v Nebo i Zem. A vznikol svet a život sa sformoval do potrebnej podoby.

Boh do zemského raja stvoril Adama a Evu, prvých ľudí. Až do svojho pádu žili blažene.

Stvoriteľ nezanevrel na človeka pre jeho pád a neposlušnosť, ale dal mu možnosť napraviť svoju vinu. Ba šiel vo svojej láske k nesmrteľnej ľudskej duši tak ďaleko, že pre spásu ľudstva zoslal na svet svojho Syna, Ježiša Krista, ktorý spasil svet.

Súhlas, Bohu oddanej služobnice, Panny Márie, umožnil uskutočnenie najväčšieho Božieho tajomstva, keď, „Slovo telom sa stalo, a prebývalo medzi nami“.

Celý akt vtelenia Syna Božieho spočíval na slovnom zvestovaní radostnej blahozvesti anjelom Gabrielom Presvätej Bohorodičke, na jej pokornom prejave súhlasu a na prejave vôle Najvyššieho, v pôsobení Ducha Svätého.

Spasiteľ sveta modlil sa, učil, kázal a požehnával. Slova mi odpúšťal hriechy, vyhánal zlých duchov, liečil, uzdravoval i kriesil z mŕtvych. Veď, povedal: „Chod' a nehreš!“ „Vstaň, vezmi svoju posteľ!“ „Lazár, pod' von!“ ...

Akú úžasnú silu odhalil a umocnil Spasiteľ v ľudskom slove. Slovom, ktoré Stvoriteľ vložil do ľudských úst, formulujeme svoje myšlienky, city a želania. Slovom prejavujeme

svoju vôľu a rozhodnutie, ovládame ním život i svet.

Slovo je sila, ktorej sa nič na svete nevyrovná!

Uvedomujeme si to aspoň niekedy? Ak áno, potom vždy zvážme hodnotu a účelnosť pripravovaných slov, aby každé naše slovo malo cenu zlata, tvorivú silu géniov a vysokú morálnu záväznosť!

Ziaľ, človek ľahkomyselne vypúšťa slová do vetra, ako ľahké, nič neznamenaajúce páperie, alebo chrlí slová, ktoré ako lavína rúta sa životom a ničia, čo sa len dá.

Preto, vyplňme náš život slovami lásky, ohľaduplnosti, zhovievavosti, útechy, porozumenia a povzbudení k dobrému, lebo tak veľmi chýbajú v slovníku dnešného človeka...!

Ľudské slová, premenené v tvorivé skutky lásky a milosrdenstva k blížnemu, zanechávajú nezmazateľné stopy, ktoré sú pokračovaním počiatočného slova Božieho.

Slová odprosujúcej modlitby, ďakovnej poklony velebnosti Božej, slov ľudského odpúšťania i sľachetného vyznania lásky, uznania, pochopenia a súcitu, ale i slov usmernenia na spoločnú cestu spásy, sú nerozdeliteľným putom ľudských srdc, lebo nás spájajú so slovom Božím!

Dobrému a ušľachtilému slovu, ani najzavrdilejšie srdce neodolá!

Dobrym slovom, začnime aj nastupujúci občiansky nový rok i každý deň v ňom! Na prahu nového roku, želáme si zdravie, šťastie a spokojnosť! Slova, ktoré vzišli z krásnych plánov a pevných, dobrých rozhodnutí, začnime svoj nový život!

Tibor Fedoronko

prijímaním. Kto nemôže častejšie pristúpiť k sv. prijímaniu, tomu sa mesačné sv. prijímanie veľmi odporúča, ale častým ho nazvať nemôžeme.

K častému sv. prijímaniu nás vyzýva a povzbudzuje aj Matka Cirkev. V Skutkoch apoštolských čítame (2, 42), že v apoštolských časoch veriaci pristupovali k sv. prijímaniu vždy, keď boli na sv. Liturgii. Dôkazom toho je aj liturgia východného obradu. Kňaz v nej vyzýva veriacich: S báňňou Božou a s vierou pristúpte! Týmito slovami pozýva veriacich k prijímaniu. Preto, že tieto slová sú stálou časťou sv. Služby Božej, to dokazuje, že veriaci pri sv. Liturgii pristupovali k sv. prijímaniu. Aj to, že veriaci pri každej Liturgii spievali Da ispolnjatsja... Nech sa naplnia... (modlitba vďaky po sv. prijímaní), dokazuje, že pri Liturgii sa zúčastňili sv. prijímaniu.

Konečne, samotná sv. Liturgia bola nám daná samým Kristom ako bohoslužba premeny chleba a vína na jeho Telo a Krv. A táto premena sa deje preto, aby Kristus odovzdal sebe verným ako pokrm pre život večný. Toto prví kresťania veľmi dobre pochopili a pre nich sv. Liturgia znamenala aj účasť na sv. prijímaní. Preto nazývali Liturgiu „lámaním chleba“. Takto chápali sv. Liturgiu aj veľkí cirkevní otcovia a svätci:

Sv. Bazil Veľký hovorí: „Je dobre a veľmi užitočné pristupovať k sv. prijímaniu každý deň, lebo sám Kristus hovorí: Kto je Telo moje a pije Krv moju, má v sebe život večný.“

Sv. Ján Zlatoústý: „Mnohí pristupujú k sv. prijímaniu raz v roku, iní dva razy a niektorí často – a všetkým spolu hovoríme naše slovo: Ktorých teda treba pochváliť, či tých, čo raz prijímajú? Ani tých, ktorí raz do roka prijímajú, ani tých, ktorí často, ani tých, ktorí to robia zriedka, ale tých, ktorí prijímajú s čistým svedomím a život ktorých je bezúhonný. Tak i nech

prijímajú vždy, ale ktorí nie sú takí, nech nepristupujú k sv. prijímaniu ani raz. Prečo? Preto, lebo tí si prijímajú odsúdenie a trest.“

Sv. Augustín: „Tento chlieb prijímaj každý deň, aby ti každý deň bol na úžitok. Ale snaž sa aj tak žiť, aby si mohol každý deň prijať.“

Sv. Tomáš Akvinský: „Táto sviatosť je duchovným pokrmom, preto, ako denne prijímame telesný pokrm, tak je chváľitebné tiež aj túto sviatosť denne prijímať.“

Vidíme, že veľkí cirkevní otcovia kráčali tiež v šlapajách apoštolských. Ziaľ, v XIII. storočí, storočí všeobecného úpadku kresťanského ducha, upadol aj duch častého sv. prijímania, takže roku 1215 Lateránsky cirkevný všeobecný snem vyhlásil, že každý veriaci aspoň raz do roka (okolo Veľkej noci) je povinný pod ťažkým hriechom pristúpiť k sv. prijímaniu. Ale už Tridentský snem (1545–63) vyzýva k častému sv. prijímaniu. Náuku a zásadu Cirkvi v tejto otázke veľmi príliehavo vyhlásil Sv. Otec Pius X, „Každý veriaci, bohatý, chudobný, učený, neučený, muž, žena, slobodný, starý alebo mladý, mládenci a panny, ba i dievky – (treba rozumieť, ktoré už boli na 1. sv. prijímaní!) všetci sú povolani, aby často, ba každý deň prijímali.“

Časté sv. prijímanie má nesmierny význam pre duchovný rast a život kresťana. Preto Cirkev vyzýva, aby jej dievky často, ba podľa možnosti, každodenne pristupovali k sv. prijímaniu. „Všetci máme pristupovať k častému sv. prijímaniu,“ – poučuje nás aj sv. František Salezský – „dokonalí, aby sa udržali v dokonalosti, nedokonalí, aby dosiahli dokonalosť; silní, aby neoslabli; slabí aby sa posilnili; chorí, aby vyzdraveli; zdraví, aby neochoreli.“

(Dokončenie v bud. čísle)

Príbehy, ktoré písal život...

PRVÁ PODMIENKA

— Prídeš za mňa? — spýtal sa statočný mladík Milan Julky, bohatej dievčiny, keď sa vracali zo zábavy.

— Nie, ja chcem bežára, odsekla mu.

— Toho pijana Mira?

— Toho, nech pije, má za čo a u nás bude mať ešte viac. Ale je fičúr, vychýrený po celom okolí.

— Hlavne bitkárstvom.

— Áno, to je chlap, nebojí sa nikoho. Kto raz pocítil jeho ruku, vyhne mu zďaleka.

Rozišli sa. Milan si vzal Marienu, s ktorou spokojne a šťastne žil. Julka sa vydala za Mira, ktorý k nim prišiel za pristaša. Od počiatku však Miro najradšej vysedával v krčme. Iné chodili so svojimi manželmi, ona zostala doma, hanbila sa chodiť sama.

Raz sa Miro vrátil poriadne napitý a stará mu hovorí:

— Keď si sa oženil, mal by si si viacej všimnúť manželky.

Miro treskol po stole a zreval:

— Tu som ja pán, tu tak bude ako ja chcem.

Julka chcela šetriť rodičov, chytila ho za ruku a hovorí mu prosebne:

— Poď večerať do druhej izby.

Miro jej uštedril jednu až zhučalo a skričal:

— Ja chcem večerať tu.

Julka priniesla taniere, príbory a polievku.

— A ty ma chceš takto chovať, — zaškrípala zubami Miro a vylepil jej druhú. —

Kde je fľaša, kde sú poháre? — spýtal sa jej hrozivým pohľadom.

Julka sa už celá triasla, ale behom priniesla fľašu i poháre.

Naslopil sa, najedol sa, hodil sa na posteľ a zaspal.

Julka si sadla k rodičom a spolu plakali.

Po roku sa im narodilo dieťa a čoskoro potom Miro začal: — Ja som tu len pristaš a hovorí sa: Pristašova tanistra za dverami visí. Ja sa tu necítim doma, ani moje dieťa sa tu nebude dobre cítiť, chcem nový moderný dom.

To sa už otcovi nijako nepozdávalo. Keď s jeho dcérou pred jeho očami tak zaobchodí, ako bude, keď budú bývať osobitne. No dcéra prosila, matka žobronila a tak kúpil pozemok a začal so stavbou. Zavolať všetkých príbuzných, všetci pracovali a Julka varila.

Len Miro vysedával v krčme, popíjal a utahoval si: — Musím polievať, inakšie by mi dom nevyrástol...

Dom stál Julkiných rodičov veľa peňazí, veľa námahy a ešte viac starostí. Keď bol hotový, kúpili doň čo najelegantnejší nábytok, aby bol Mirovi po vôli.

Mladá rodinka sa doň nastahovala a zdalo sa, že už bude lepšie. Ale len nakrátko.

Raz sa vrátil podgrozený a kričí na ženu: — Ako to, že ja mám dcéru najzámožnejšieho obyvateľa obce a dosiaľ nemám auto! Ihneď bež k otcovi a nevráť sa, kým mi neprinesieš peniaze na najmodernejšie auto, lebo ja sa na hocakej talige vozím a nebudem.

Julka sa zatočila hlava. Vždy je opitý, kto s nim sadne do auta?

Vtom oknom zbadala Milana, na rukách mal dieťa a pri ňom kráčala spokojná manželka.

— Ja chcem bežára, — prišli jej na um vlastné slová a pichli ju do srdca.

Prvá podmienka šťastného života je statočnosť, nemožno ju ničím nahradiť.

BYŤ RÁZNYM

To Lacko nevedel. Bol ochotný a usilovný. Každému ustúpil a poctivou prácou hľadel si nahradiť to, o čo ho druhí bezohľadnosťou pripravili.

Krčme sa vyhýbal. Najlepšie sa cítil v kruhu svojej rodinky. Mal štyri deti a najväčšou jeho radosťou bolo spôsobiť im radosť. Keď sa vrátil z práce, všetci k nemu bežali. Najmenší Janík dvíhal rúčky a dupkal nožkami, aby ho čím skôr vzal a vyobjímal. Priatelia sa mu posmievali; tvrdili, že sedí doma žene na sukniach. Lacko si toho nevyšimľal.

Bolo horúco, bol smädný, zaskočil si do krčmy na malinovku.

— Nepoblúdl si? — pýtal sa uštipačne Fero.

— Žena ťa zato nevyfliaska? — pichol doň Andrej.

— Sadni si, — pridala Mišo, — vypi, nebuď čudák.

Lacko si sadol, vypil a už zabudol i na malinovku. Vstal a chcel hneď odísť.

— To teda nie, — riekol Mišo a chytil ho za kabát. — Dostal si, vráť, zaplať celej spoločnosti.

Lacko sa zahanbil, rozkázal pre všetkých, vypili a teraz už hľadel zmiznúť.

— A či my sme psi, aby si nám dal a od nás neprijal? — ozval sa Jožo. — Až všetci zaplatíme, vypijeme, potom môžeš odísť.

Lacko sa cítil veľmi zle, ale nedokázal byť ráznym a odísť. Zostal. Keď všetci zaplatili a vypili, vstal, ale už sa tackal. To bolo smiechu.

— Už si taký ako my, o nič nelepší, — poznamenal Mišo a rehlil sa. — Veď my z teba spravíme chlapa, len príď i zajtra, — posmieval sa druhý.

Lacko nepočúval, len sa usiloval dostať od nich preč. Keď vyšiel na ulicu a nohy sa pod ním zalamovali, ľudia sa zastavovali, ba niektorí i z domu vychádzali a pokyvovali hlavou.

— Dnes sa bude len o mne vyprávať, — pomyslel si Lacko a zahanbil sa v hĺbke duše.

Najväčšie prekvapenie ho čakalo doma. Malý Janík už aj zdvihol rúčky, ale keď zbadal jeho zmenenú tvár, rozplakal sa a bežal k mamičke. Ostatné deti stáli bezradne. Žena mu povedala:

— Chod' si ľahnúť na diván do izby. Keď mu kládla vankúš pod hlavu, utierala si slzy.

— Nikdy viac nedám zo seba urobiť pijanom posmech, budem rázny, — povedal pre seba Lacko.

Áno, ak sa chceme v živote zachovať statočne, musíme byť rázni voči bezohľadným ľuďom.

Žili si krásne ako dva holúbky. Mali tri milé dietky a ich otecko, Martin, nebol by ich dal za celý svet. Každú prácu oblažovalo mu vedomie, že sa namáha na svoju rodinu. Večer, keď sa vracal domov, vítal ho úsmev manželky a radostný pohľad detí. Vtedy sa cítil najbohatším človekom na zemi.

Raz sa vrátil z práce a našiel dvere zatvorené a nikde nikoho.

Šiel do drevárne, do záhrady, ale nikde živej duše. Susedia naň podozrivo pokukujú a hanbia sa mu povedať, čo sa stalo.

Martin sa spýtal susedky, Jozefíny, kde je jeho žena, Marienka, a deti.

— Neviem, — odpovedala okúňavo.

— Necigáň, — kríkla rázne druhá susedka, Ružena, ktorá spoza plotu načúvala, — ušla s Ferom, čo ti minule strechu opravoval. Vzala so sebou i deti.

Martin zostal ohúrený, stratil reč, nepovedal slova. Razom si pripadal taký ochudobnený a opustený, že si to nevedel predstaviť.

— Nie, to nie je možné, — povedal sám pre seba, — pôjde k nej, ona sa vráti a bude zas dobre. Bol presvedčený, že čochvíľa všetko bude v poriadku.

Šiel do ďalšej dediny a keď ju zbadal na cudzom dvore, zlakol sa. Dodal si odvahy, pristúpil k nej a prihovoril sa jej nesmelou ale úprimne:

— Zlatá moja, poď domov, budeme žiť ďalej v láske a pokoji, nikdy ti nespomeniem, že si ma nechala.

— Ja sa k tebe nikdy nevrátim, ty chmuľo drevný, mám fešáka, že mu niet páru na okolí. A už pakuj sa odtiaľ!

Až teraz si uvedomil plne svoje nešťastie. Chcel ho odvrátiť za každú cenu. Kľakol pred ňou, ruky jej bozkal.

Spravila výsmešnú grimasu, odsotila ho a šla do izby.

Vrátil sa domov. Keď vstúpil do kuchyne, pocítil samotu. Pocítil trýzeň odkopnutia, osamelosti. Potom už necítil nič.

Ráno ho našli mŕtveho, lekár konštatoval infarkt.

Jeho žena, Mariena, nešla mu na pohreb, ba ani deti nepustila.

— Vidiš, ako ťa mám rada, — povedala Ferovi, u ktorého bola s deťmi, — nedbám, čo ľudia na to povedia.

Už im nič nestálo v ceste, aby sa zosobášili. Čakala, že Fero skoro vyjde s návrhom k sobášu, ale čakala márne.

Minul mesiac, dva a Fero nič.

— Mali by sme sa dať do poriadku a nežiť len tak, — začala so strachom Mariena po nejakom čase.

— Ešte ti manžel v hrobe nevychladol a už by si sa vydávala, — odvetil Fero.

Tieto slová na ňu pôsobili ako sprcha, ale nepovažovala ich za konečné odmietnutie.

Novému roku

Vítame ťa úsmevným pozdravom,
vnímavou slzou čílskeho dieťaťa,
lesklou pohľadnicou slastných želaní
s čerstvou pečiatkou na nenalepanej známke

Miesto odoslania: naša stará zem
Adresát: ľudia dobrej vôle
S naliehavou poznámkou: expres - rekomando,
nie do vlastných rúk,
no do vlastného srdca

Posolstvo túžob kladieme na prah
tvojich, ešte zatvorených dverí
Otvor ich svojim prvým krokom
S požehnaným šťastím pokoja
vstúp do jeho dní a noci
Premeň sa na jasné svitanie,
ktoré nepohlť dravý súmrak poškrvny
V spomienkach na budúcnosť
nezacloň istotu prítomnosti
Nech mocnie naša schopnosť premieňania
Krásne nech sa stane krajším
Dobré lepším

Najkrajší zázrak tohto dozrievania
sa nesie tichou ozvenou v polnočnej tme
Nechce byť snom uháňajúcich vetrov

Prichádza, aby zostal
Prináša, aby dal
a klope,
aby sme mu otvorili!

E. K.

Minul sa rok od Martinovej smrti a Mariena zas začala:

— Ale teraz už Martin nielen vychladol, ale iste už i rozpadol, zoberme sa.

— Vari si len nemyslíš, že si vezmem za manželku ženu s krdľom detí.

Mariena zopla ruky a zaupála:

— Tak verne som ťa ľúbila a ty mi teraz ukazuješ chrbát?

— Ako môže verne ľubiť žena, ktorá vlastného manžela zanechala, ba zabila, na pohreb mu nešla, ani deti nepustila. Čím mi dokážeš, žeby si to iste nevyparatila mne, keby ti ďalší padol do oka?

Teraz pocítila kruté sklamanie. Najradšej by bola šla k svojmu manželovi, prosila ho za odpustenie a bozkala mu nielen ruky, ale i nohy. Ale nebolo ku komu.

Každá žena sa mýli, keď si myslí, že jej nevernosť voči vlastnému manželovi daktorý zvodca bude považovať za úprimný dôkaz lásky. Naopak, on sám ju raz bude biľagovať ako nevernicu.

Dr. Ján Bubán

SNAŽIL SA BYŤ BRATOM VŠETKÝCH ĽUDÍ

Dve významné výročia Alberta Schweitzera, nositeľa Nobelovej ceny mieru za rok 1952, pripadajú na tento rok: 14. jan. uplynie 100 rokov od jeho narodenia a 4. septembra 10 rokov od jeho smrti. Jeho životné dielo si dnes vážia ľudia celého sveta, lebo tento lekár, filozof, teológ a hudobný vedec ukázal celkom konkrétnu, kam až má siahať láska človeka k ľuďom, svojim spolubratom. S uznaním hodnotíme všetky jeho činy: nielen to, že ako lekár odišiel pomáhať čiernej Afrike, ale aj, že v rokoch 1957–58 sa prostredníctvom nórskeho rozhlasu obrátil k celému svetu s výzvou za zákaz pokusov s nukleárnymi zbraňami.

Z jeho autobiografickej knihy *Z mého života a díla* (Praha, Vyšehrad 1974), ktorá od roku 1931, keď vyšla prvýkrát, bola preložená do 15 jazykov, vyberáme:

Albert SCHWEITZER (1875—1965)

Ako som sa rozhodol, že budem lekárom v prelese.

V piatok 13. októbra 1905 som vhodil v Paríži do poštovej schránky na Avenue de la Grande Armée listy, v ktorých som oznámil rodičom a niekoľkým najbližším známym, že v zimnom semestri začnem študovať medicínu a pôjdem pozdejšie ako lekár do rovníkovej Afriky. V jednom z týchto listov som sa vzhľadom k nastávajúcemu štúdiu vzdal svojho miesta správcu v teologickom študentskom internáte u sv. Tomáša. Plánom, ktorý som chel teraz uskutočniť, som sa zaoberal už dávno predtým. Jeho počiatky siahajú do mojich študentských rokov. Pripadalo mi nepochopiteľné, že by som mohol žiť šťastne, keď som vôkol seba videl toľko ľudí zápasit s utrpením a starosťami. Už v škole ma dojímal, keď som nahiadol do smutných rodinných pomerov niektorých spolužiakov a porovnával s tým priamo ideálne podmienky, v ktorých sme ako deti na fare v Günsbachu vyrastali. Na univerzite som mal šťastie, že môžem študovať a niečo dokázať vo vede a umení, ale musel som stále myslieť na tých, ktorým to materiálne pomery alebo zdravie nedovoľovali. Istého teplého letného rána - bolo to v roku 1896 - keď som sa na svätodušné prázdniny v Günsbachu prebudil, prepadla ma myšlienka, že toto šťastie nesmiem prijímať ako niečo samozrejmé, ale že za to musím niečo dávať. Vonku spievali vtáci a ešte skôr, ako som vstal z postele, zaoberal som sa ďalej touto myšlienkou; po pokojnej úvahe som dospel konečne k názoru, že až do svojich tridsiatich rokov budem považovať za svoje právo žiť pre vedu a umenie, ale potom že zasvätim svoj život nejakej bezprostrednej službe ľuďom. Zvlášť som premýšľal o význame Spasiteľových slov: „Kto si chce zachrániť život, stratí ho; a kto stratí svoj život pre mňa a pre Posolstvo, zachráni si ho“ a čo pre mňa znamenajú. Teraz som to vedel. K vonkajšiemu šťastiu mal som teraz aj šťastie vnútorné.

Vtedy som ešte nemal jasné, v čom bude záležať moje pôsobenie, ktoré som pre pozdejšiu dobu plánoval. Ponechal som okolnostiam, aby ma viedli. Určite som vedel len to, že musí ísť o nejakú bezprostredne ľudskú a keď treba celkom nenápadnú službu.

Spočiatku som, prirodzene, pomýšľal na nejakú činnosť v

Európe. Zamýšľal som ujímať sa opustených a zanedbaných detí, vychovávať ich a pôsobiť na ne tak, aby neskôr pomáhali podobne postihnutým deťom. Keď som sa v roku 1903 nastahoval ako riaditeľ do slnečného a priestorného služobného bytu na druhom poschodí teologického študentského internátu u sv. Tomáša, mal som príležitosť to skúsiť. Ponúkal som sa raz tu, raz tam, ale vždy neúspešne. Stanovy organizácií, dbajúcich o zanedbané a opustené deti, nejakú takúto dobrovoľnú spoluprácu nepripúšťali. Keď som napríklad po požari štrasburského sirotinca ponukol jeho riaditeľovi, že sa dočasne ujmem niekoľkých chlapcov, nenechal ma dorozprávať. Aj iné pokusy stroskotali.

Nejakú dobu som uvažoval o tom, že sa raz budem venovať tulákom a opusteným trestancom. Akousi prípravou na to mala byť moja spoluúčasť na činnosti svätotomášskeho farára Augusta Ernsta, ktorý bol denne od jednej do druhej hodiny k dispozícii každému, kto potreboval podporu alebo nocľah a dotýčenému potom - miesto toho, aby mu slepo dal menší darček alebo aby ho nechal čakať, až si o ňom získa informácie - ponukol, že ho ešte behom odpoľudnia navštívi v byte alebo v nocľahárni, preberie s ním všetko, čo o svojej situácii uviedol a že mu potom poskytne nezbytnú podporu, ako dlho bude potrebovať. Čo sme sa nachodili za týmto účelom na bicykli po meste a predmestiach, veľmi často s výsledkom, že sme žiadateľa nenašli tam, kde podľa jeho údajov mal bývať. V rade prípadov sme mali ale príležitosť poskytnúť vhodnú pomoc tam, kde sme poznali pomery na mieste. Niekoľko dobrých priateľov mi dovolilo, aby som k tomu používal tiež ich prostriedky.

Už ako študent som bol členom študentského združenia „Diaconat Thomana“, ktoré sídlilo v tomášskom internáte a pracoval som tam v oblasti sociálnej starostlivosti. Každý z nás mal povinnosť raz týždenne navštíviť niekoľko chudobných rodín, ktoré mu boli určené, odovzdať im stanovenú podporu a podať správu o ich pomeroch. Peniaze, ktoré sme na tieto účely vydávali, sme vyberali od priaznivcov tohto združenia, založeného predchádzajúcimi generáciami a nami prevzatého, ktorí pochádzali zo starých meštianskych rodín štrasburských.

Dvakrát ročne, ak sa nemýlim, musel každý z nás urobiť určený počet takýchto návštev za zbierkami. Pri mojej ostý-

Z myšlienok Alberta SCHWEITZERA

- Základná idea dobra spočíva v tom, že prikazuje život udržiavať, podporovať a povznášať k jeho najvyššej hodnote; a zlo znamená život ničiť, poškodzovať, brániť jeho rozvoj.
- Humanita nás vedie k tomu, aby sme v malých i vo

veľkých veciach počúvali hlas svojho srdca a robili podľa jeho vnuknutia.

- Teraz pôjde o to, aby každý z nás robil čo najúplnejšie dobro, ako to zodpovedá ľudskej povahe. Tým sa dobro prejaví v dejinách ako účinná sila a priblíži vek humanity.

chavosti a spoločenskej neobratnosti to bola pre mňa trýzeň. Myslím, že som si pri tejto príprave na svoje neskoršie zobrazenie počínal často veľmi neobratne, ale pritom som sa naučil, že ľudia pochopia lepšie prosbu taktnú a zdržanlivú ako dotieravú a že k pravému zobrazeniu patrí aj vedieť prívetivo zniesť odmietnutie.

Vo svojej mladíckej neskúsenosti sme iste i pri najlepšej vôli nepoužili zverenú peniazku práve najúčelnejším spôsobom. Ale moje poslanie to predsa len splnilo, pretože mladí ľudia boli vedení k tomu, aby sa starali o chudobných. Preto spomínam s hlbokou vďačnosťou na tých, ktorí mali pre naše snaženie v tomto smere pochopenie a otvorenú ruku a prijal by som si, aby čo najviac študentov mohlo z poverenia darcov vykonávať podobnú službu v boji proti biede.

Pri styku s tulákmi a prepustenými trestancami som pochopil, že im môže pomôcť len mnoho jednotlivých osôb, ktoré by sa im venovali. Zároveň som ale tiež pochopil, že tieto osoby môžu dosiahnuť výraznejšie výsledky len v spolupráci s organizáciami. Ale ja som mal na mysli činnosť absolútne osobnú a nezávislú. A keď som bol rozhodnutý dať sa, keby toho bolo treba, k dispozícii nejakej organizácii, nevzdával som sa nádeje, že predsa len nakoniec nájdem nejakú činnosť, ktorej sa budem môcť venovať slobodne ako jednotlivec. Že sa mi táto túžba splnila, pociťo-

val som vždy ako veľkú, stále oživujúcu milosť. Istého jesenného rána 1904 som našiel na svojom písacom stole v tomášskom internáte jeden z tých zelených zošitov, v ktorých Parížska misijná spoločnosť podávala každý mesiac správy o svojej činnosti. Mne ich dodávala akási slečna Scherdlinová. Vedela, že som sa o túto misijnú spoločnosť zvlášť zaujímal, pretože listy jedného z jej prvých misionárov, Casalisa, vo mne zanechali hlboký dojem, keď ich otec v čase môjho detstva predčítaval pri misijných bohoslužbách. Mechanicky som otvoril zošit, ktorý sa večer za mojej neprítomnosti ocitol na mojom stole a práve som ho chcel odložiť, aby som sa dal hneď do práce. Vtom padol môj zrak na článok s nadpisom *Les besoins de la Mission du Congo* (Čo potrebuje misia v Kongu). Bol od Alfréda Boegnera, riaditeľa Parížskej misijnej spoločnosti, rodeného Alsasana. Sťažoval si, že sa misii nedostáva ľudí, aby mohla plniť svoje úlohy v Gabune, severnej provincii kolónie Konga. Zároveň vyslovil nádej, že tento apel pohne tých, „na ktorých práve spočíval Majstrov pohľad“, k odhodlaniu ponúknuť svoje služby tejto naliehavej práci. Článok končil vetou: „Cirkev potrebuje ľudí, ktorí na pokyn Majstra jednoducho odpovedia: Pane, dám sa na cestu.“

Keď som to dočítal, dal som sa pokojne do svojej práce. Hľadanie bolo skončené.

V januári t. r.

SI Z KULTÚRNE-POLITICKÉHO KALENDÁRA PRIPOMENIEME VÝROČIA TÝCHTO VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTÍ A UDALOSTÍ:

– 375 ROKOV od narodenia dramatika svetovej slávy Petra Calderona de la Barca (17. 1.)

– 260 ROKOV od smrti slávneho francúzskeho spisovateľa, arcibiskupa Fr. Fénelona (7. 1.)

– 200 ROKOV od založenia Lomonosovovej univerzity v Moskve (23. 1.)

– 200 ROKOV od popravy vodcu roľníckeho povstania v cárskom Rusku Jemeljana Ivanoviča Pugačova (21. 1.)

– 200 ROKOV od narodenia vynikajúceho matematika a fyzika André Mária Ampère (22. 1.)

– 180 ROKOV od narodenia odvážneho kritika starej ruskej spoločnosti, spisovateľa Alexandra Sergejeviča Gribojedova (15. 1.)

– 180 ROKOV od narodenia vynikajúceho poviedkára, spi-

sovateľa Jakuba Grimma (4. 1.)

– 175 ROKOV od narodenia nášho fyzika a vynálezcu Štefana Jedlíka (13. 1.)

– 150 ROKOV od otvorenia Veľkého divadla v Moskve (18. 1.)

– 140 ROKOV od smrti významného podporovateľa bernolákovského hnutia, kanonika Jura Palkoviča (21. 1.)

– 125 ROKOV od narodenia rumunského básnika Mihaila Eminescu (15. 1.)

– 115 ROKOV od narodenia A. P. Čechova (29. 1.)

– 100 ROKOV, čo uhorská vláda zatvorila martinské gymnázium (31. 1.)

– 100 ROKOV od narodenia sovietskeho hudobného skladateľa Reinholda Gliera (11. 1.)

– 85 ROKOV od narodenia vynikajúceho českého spisovateľa Karla Čapka (9. 1.)

– 75 ROKOV, čo vypukol v Ostrave štrajk 30 000 baníkov za uzákonenie osemhodinového pracovného času (2. 1.)

– 75 ROKOV od narodenia populárneho skladateľa Izáka

Osipoviča Dunajevského (30. 1.)

– 35 ROKOV od vzniku čs. divízie vo Francúzsku (1. 1.)

– 30 ROKOV od smrti vedúceho vojenskej hudby 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, hudobného skladateľa Víta Nejedlého, ktorý je pochovaný medzi hrdinskými bojovníkmi na Dukle (1. 1.)

– 30 ROKOV, čo ustupujúci fašisti obesili v Košiciach 12 obyvateľov, pretože pomáhali tým, ktorí utiekali pred okupantmi (5. 1.)

– 30 ROKOV od oslobodenia hlavného mesta bratského Poľska, Varšavy (17. 1.)

– 25 ROKOV od vyhlásenia Indickej republiky (26. 1.)

– 20 ROKOV, čo sa začala podpisovacia akcia výzvy Svetovej rady mieru proti pripravám atómovej bomby (19. 1.)

– 15 ROKOV, čo valné zhromaždenie OSN prijalo deklaráciu o poskytnutí nezávislosti koloniálnym krajinám a národom (14. 1.)

Z nášho života

Z mnohých našich farností sme dostali veľmi oneskorené správy (v niektorých prípadoch aj s jednodesačným oneskorením), preto ich v tomto čísle iba stručne zaznamenávame a v budúcnosti prosíme všetkých, ktorí nám píše o chrámových slávnostiach alebo rôznych jubileách, aby nám to poslali vždy včas (do 2-3 dní po udalosti). Pri jubileách aspoň 2 mesiace vopred.

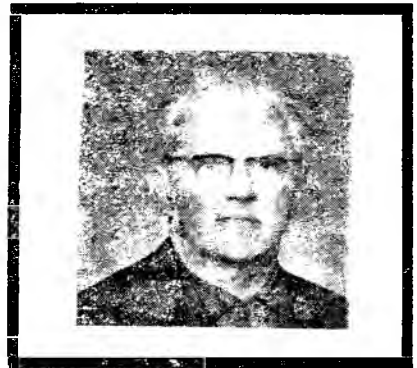
V prešovskej katedrálnej kaplnke (v nedeľu 6. októbra m. r.) slávnostnú odpestovú sv. Liturgiu slúžil Otec biskup s o. ordinárom, ktorý aj kázal. - V Sačurove spojili úprimnú oslavu svojho chrámového sviatku s vďačnou spomienkou na 70. životné jubileum svojho duchovného otca, č. kanonika Jozefa Petraševiča, ktorého pri tejto príležitosti osobne pozdravil aj Otec ordinár J. Hirka. - Cabov navštívil O. biskup dr. V. Hopko a pri príležitosti posvätenia vymaľovanej miestnej cerkvi, slúžil archijerejskú sv. Službu Božiu a kázal. Podobnú radosť prežívali aj veriaci v Hromoši, filiálke farnosti Orlov, kde zavítal o. ordinár. - V Stropkove si naši veriaci pri slávnostných nedeľných bohoslužbách radostne spomenuli 25. výročie posvätenia miestnej cerkvi sv. Cyrila a Metoda. - V Okružnej pri Prešove oslávili sviatok sv. Michala, patróna chrámu, v nedeľu po sviatku bohatou účasťou na sv. Liturgii a kázni, ktoré vykonal o. vedúci redaktor. - 24. septembra m. r. uplynulo 80 rokov od narodenia nášho zaslužitého kňaza na odpočinku o. Antona Mihaloviča, ktorý úspešne pôsobil na viacerých miestach duchovnej správy, no najdlhšie v Kuzmiciach. Aj spomienku na toto výročie sme dostali s vyše dvojmesačným oneskorením a chceme sa k nemu vrátiť v blízkej budúcnosti, keď budeme písať z minulosti a prítomnosti farnosti Kuzmice, do ktorej vážený jubilant prišiel pôsobiť pred 50 rokmi. - S oneskorením sa ozvali aj z farnosti Jovsa, kde v nedeľu 13. októbra m. r. prežívali radostnú posvätku obnoveného chrámu. Sv. liturgiu i kážeň predniesol o. Valent Tkáč z Porostova. „Po obchode okolo chrámu a požehnaní sa sv. bohoslužba skončila, no mnohí veraci sa ešte raz vrátili do chrámu, aby si znovu prezreli olejomaľby celého chrámu, ktoré sú chránenou pamiatkou a ktoré reštauroval známy umelec, odborný štátny reštaurátor, ak. maliar Mikuláš Jordán so spolupracovníkmi...“, napísal nám, okrem iného, o. J. Guľa, duch. správca.

Uzatvárajúc túto časť správ, ospravedľňujeme ich stručnosť, ale zároveň veľmi dôrazne opätujeme našu častú výzvu: Píšte a posielajte nám podobné správy a informácie včas!

PRAŽSKÁ GR.-KAT. FARNOSŤ SV. KLIMENTA, o ktorej prináša zaujímavú informáciu so snímkom náš tohtoročný gk. kalendár, bola v nedeľu 24. novembra minulého roku miestom radostného stretnutia sa pražských gr.-kat. veriacich s bývalým pražským gr.-kat. farárom — Vladykom dr. V. Hopkom. Pri príležitosti sviatku patróna chrámu, sv. Klimenta, slúžil tu Otec biskup archijerejskú sv. Liturgiu, pri ktorej mu asistovali duchovný správca gr.-kat. farnosti o. Ivan Ljavinec a ordinariálny ceremonár o. Eugen Kočiš. Otca biskupa v mene duchovných a veriacich srdečne pozdravil duchovný správca svätoklimentskej farnosti v Prahe.

ĎAČOV — naša starobylá farnosť v okrese Prešov, o ktorej sme uverejnili v minulom roku obsiahly report pri príležitosti 700. výročia trvania obce, oslávila sviatok chrámu v nedeľu 10. novembra 1974, kedy medzi ťačovských farníkov zavítal o. ordinár J. Hirka a okrem Slova Božieho im tu odsľúžil aj slávnostnú sv. Liturgiu.

V BAČKOVE (okres Trebišov) po úspešnom splnení naliehavých záväzkov, ktoré vyplynuli z dokončenia jesenných prác, oslávili svojho chrámového patróna sv. Michala trochu neskôr ako inokedy, no tým radostnejšie. Pri obchode okolo ich impozantnej a 5 rokov mladej modernej cerkvi, znásobilo spoločnú radosť pekné počasie i milo zvučiaci cyrilo-metodejský zvon, ktorý pred slávnostnou sv. Službou Božou a kážňou požehnal z poverenia o. ordinára vedúci redaktor dr. E. Korba. Záverečné ďakovné slová neúnavného duchovného otca, č. dekana Štefana Kmeца, úprimne nabádali k bratskej znášanlivosti, svornosti a vzájomnej láske.

ZA † O. BERČOM

Dňa 25. októbra minulého roku bolo na Verejnom cintoríne v Košiciach posledné rozlúčenie s o. Ondrejom Berčom, správcom farnosti Novosad, asesorom biskupstva a č. dekanom.

Zomrel po niekoľkodňovom ťažkom telesnom utrpení v košickej nemocnici k nesmiernej bolesti svojich najdrahších, milovaných farníkov, spolubratov a všetkých, ktorí ho dobre poznali a úprimne milovali. V predvečer uplynulých vianočných sviatkov, bol by sa pokojne zosnulý o. Ondrej dožil svojich 53. narodenín.

Posledným miestom jeho neúnavného a príkladného kňazského pôsobenia bola rozsiahla farnosť Novosad v okrese Trebišov. Uprostred svojich farníkov a s ich úprimnými dobrožičeniami oslávil v roku 1971 svoje abrahamoviny i strieborné kňazské jubileum. Týchto milých životných medzníkov sa vtedy dožil, a spolu s ním ich oslávil, i jeho staručky otecko.

Zosnulý o. Ondrej Berč dostal do svojho životného vena jeden prezracný a nedocenený talent, dar obetavej pracovnej húževnatosti, ktorá podlamovala jeho chatrné zdravie, ale nezmenšovala jeho priezračne čistú lásku k zvereným dušiam, k rodine, k povinnostiam, pred ktoré ho z vôle Božej staval každodenný život.

Obetoval sa so všetkým a pre všetkých až do posledných síl. Najviac tým, ktorí boli zverení jeho dušpastierskej starostlivosti.

Príkladné bolo i jeho uvedomelé vlastenecké cítenie, ktoré prejavil v rozhodujúcich rokoch boja za našu štátnu a národnú slobodu ako príslušník čs. armádneho zboru v ZSSR.

Najdlhším a posledným miestom pôsobenia o. Berča, ako sme už spomenuli, bola farnosť Novosad. Ale aj miesta jeho pomerne kratšieho pôsobenia medzi našimi veriacimi v českom pohraničí (Ruprechtice), ako aj v Brezine, boli sprevádzané jeho svedomitou obetavosťou. Úprimne bratsky bol i jeho vzťah k oltárnym spolubratom. Ich neobyčajne početná účasť pri poslednom rozlúčení, zjavne dokumentovala trpkú skutočnosť, že nás opustil šlachetný a pomerne mladý kňaz, ktorý verne hlásal pravdu Kristovho evanjelia Lásky, pokoja a vzájomného porozumenia. V pokojišči tvojem, Hospodi, upokoj dušu raba tvojeho Ondreja jako jedin jesi čelovikol'ubec!

NAŠI TOHOROČNÍ JUBILANTI

V tomto roku, podľa posledného úradného Schematizmu (z r. 1971), spomenieme životné jubileá týchto našich duchovných otcov:

75 rokov života: o. Andrej Židišín (28. 2.) a o. Štefan Zima (2. 10.).

70 rokov: o. Gejza Tressa (29. 1.), o. Alojz Brezina (14. 11.) a o. Mikuláš Magyar (19. 12.).

65 rokov: o. Jakub Hradil (14. 4.), o. Mikuláš Molodovec (16. 4.), o. Vincent Luca (27. 4.), o. Ladislav Labanič (15. 9.), o. Vojtech Dudič (27. 11.), o. Andrej Zima, ml. (12. 12.) a o. Michal Szerdy (14. 12.).

60 rokov: o. Július Bokšay (3. 1.), o. Ján Tkáč (19. 1.), o. Ladislav Kušnír (16. 1.), o. Mikuláš Vladimír (21. 3.), o. Viktor Skorodenský (31. 1.), o. Nicefor Petraševič (7. 3.), o. Pavol Tirpák (15. 4.), o. Mikuláš Barna (17. 4.), o. Gabriel Kopčay (2. 6.), o. Gabriel Staurovský (20. 6.), o. Štefan Simko (16. 7.) a o. Juraj Bocko (18. 9.).

55 rokov: o. Ján Zuber (14. 1.), o. Imrich Vasilčák (20. 2.), o. Alexander Schudich (26. 5.), o. Andrej Vološin (23. 9.) a o. Vojtech Hulva (18. 10.).

50 rokov: o. Ján Rabatin (4. 6.), o. Jozef Šoltýs (6. 9.) a o. Vladimír Poláček (26. 9.).

K zlatým a strieborným kňazským jubileám, ako aj k eventuálnym nedostatkom v tomto zozname, pokiaľ budeme na ne včas upozornení, sa vrátíme v niektorom z budúcich čísel našich časopisov.

Redakcia

O. VIKTOR SKORODENSKÝ sa na sklonku tohto mesiaca zaradí k tým šesťdesiatnikom, u ktorých tento požehnaný vek prezrádzajú iba jeho vznesené biele vlasy. V pevnom stisku jeho ruky, orlom pohľade a vysokozvučnom hlase, ešte stále prekypuje silná mladost, živá nezanikajúcimi spomienkami na tvrdú školu života, ktorou v priebehu desaťročí prešiel tento húževnatý belžiansky rodák, košický stredoškôlak, prešovský seminarista a po vysviacke v r. 1937 duchovný správca vo Vápeníku, Hačave a Belži, aby zakotvil a svoj vzácny talent uplatňoval už 6 rokov v meste svojho najkrajšieho ľudského dozrievania a dospievania, v Košiciach.

Spomínajúc jeho šesťdesiatiny, nemôžeme nespomenúť s vďačným uznaním i jeho tvorivo-literárnu aktivitu, v ktorej okrem zjavného daru vyjadrovacej schopnosti, predkladá šlachetné city vrúcnych spomienok napr. na svoju mamičku, detstvo, rodnú obec, na trpké časy vojnového besnenia atď. Na stránkach Slova uverejnil zaujímavé poznatky z histórie košickej gr.-kat. farnosti a veľmi svedomite pokračuje v písaní dávnej a stále živej, skoro storočnej jarskej kroniky.

Pri tejto milej príležitosti mu úprimne želáme, aby do nej, ako aj do kroniky vlastného života a práce vpísal ešte mnohé radostné stránky. Aby jeho pracovitý život vždy plynul v radostných nuansách dobroty a lásky k Bohu, Cirkvi, rodine, spolubratom, zvereným veriacim a k všetkým ľuďom dobrej vôle!

Stručne z nášho života: Jesenný turnus kňazských exercícií pre naše duchovenstvo sa uskutočnil v Charitnom domove v Tatrách, v dňoch 21.-25. októbra minulého roku a viedol ho o. dr. Štefan Ujhelyi - Ideovo-tematický plán našej tlače prerokovali za prítomnosti zástupcov MK SSR, sekretariátu pre veci cirkevné, Spolku sv. Vojtecha, Cirkevného nakladateľstva a redakcie našej tlače, a to dňa 26. novembra 1974 v redakcii Katolíckych novín v Bratislave - Okresné dekanské porady gr.-kat. duchovenstva sa uskutočnili vo všetkých dekanátoch v priebehu mesiaca novembra a decembra min. roku a zúčastnení kňazi, okrem iného, s vďačnou úctou spomenuli aj významné 30. výročie SNP - Sv. Službu Božiu za prispievateľov, čitateľov a priaznivcov Slova a Blahovistníka slúžil o. vedúci redaktor dňa 26. novembra v domácej kaplnke Spolku sv. Vojtecha.

Redakčné odkazy

A. D. K. — Vaše sľubné básnické pokusy sa nám páčili. Snažte sa aj naďalej a uveďte aj svoju presnú adresu.

F. Sch. — Informácie o nových knihách uverejňujeme len v tom prípade, ak nám príslušné nakladateľstvo pošle recenzný výťažok.

R. P. — Nevyžiadané rukopisy nevraciamy a nehonorujeme. To je uznaná a platná zásada aj mnohých iných redakcií.

O. L. — Riadime sa vopred schváleným ideovo-tematickým plánom a Vaše pripomienky ste predložili už veľmi neskoro.

V. K. — Príležitosť použijeme, pravda, musíme prepracovať a skrátiť pre veľký nával iných, aktuálnejších príspevkov.

J. T. — Ďakujeme za Váš záujem a milé slová uznania, ktoré nás ozaj potešili a povzbudili.

J. R. — Chýbajúce čísla, ktoré si chcete dať zaviazať, sme Vám poslali. Objednávku kalendárov sme poslali na vybavenie najd. Ordinariátu v Prešove. Tento odkaz platí aj ďalším čitateľom, ktorých prosíme, aby kalendár objednávali na Ordinariáte, nie u nás.

UZÁVIERKA TOHTO ČÍSLA sa skončila v pravidelnom termíne. Posledný a prvý mesiac v roku je aj pre tlačiarne mimoriadnym preťažným, preto sa vopred ospravedlňujeme, ak toto číslo dostanete neskoršie.

VYŠIEL Gr.—kat. kalendár 1975. Objednávky adresujte na najd. Gr.—kat. ordinariát, 080 01 Prešov, ul. SRR č. 8, kde si môžete objednať aj vkusne viazaný vlašajší ročník Slova a Blahovistníka.

ÚPRIMNE ĎAKUJEME všetkým, ktorí nás pri príležitosti vianočných sviatkov a nového občianskeho roku písomne pozdravili. Vaše povzbudzujúce dobrožičenia s vďačnou láskou opätujeme.

UZÁVIERKA KALENDÁRA 1976 končí 15. januára t. r. Príspevky posielajte na adresu redakcie.

*

V DECEMBROVOM ČÍSLE nášho časopisu došlo v niektorých uverejnených príspevkoch k nemilým chybám. V spomienke na o. E. Biharyho (str. 14.) podľa rukopisu malo byť uvedené, že bol špirituálom a nie aspirantom. V reportáži Z Moskvy a Leníngradu vypadla celá veta o pevnosti Kronštadt. Vysádzaný text robí dojem totožnosti Kronštadt s Petropavlovskou pevnosťou. V Kultúrnych rozhľadoch, v správe o o. F. Huňáčkovi, vypadlo v poslednom riadku slovo: vzťahom.

KULTÚRNE ROZHĽADY

V SOVIETSKOM ZVÄZE venujú nevšednú starostlivosť kultúrno—historickým a umeleckým pamiatkam. Celá starostlivosť o tieto pamiatky sa uskutočňuje na báze zákona. Aby ochrana a starostlivosť o pamiatky bola na želannej úrovni, bola vytvorená Spoločnosť na ochranu kultúrnych a historických pamiatok, ktorá je členom IKOMOSU — Medzinárodného výboru na ochranu pamiatok. V Sovietskom zväze prijali nedávno uznesenie o ochrane 115 ruských miest, ktoré tvoria historické mestské rezervácie.

NOBELOVŤ GENU ZA LITERATÚRU 1974 udelili dvom švédskym spisovateľom — prozaikovi Eyvindovi Johnsonovi (nar. 1900) a básnikovi a prozaikovi Harrymu Martinsonovi (nar. 1904). Diela obidvoch sú obohatením modernej európskej poézie a prózy, najmä o myšlienku humanizmu, o oslavu tvorivých síl človeka a jeho harmonického rozvoja.

V BULHARSKEJ LUDOVEJ REPUBLIKE preložili z ruštiny do bulharčiny od oslobodenia krajiny 29 tisíc titulov, ktoré vyšli priemerné nákladom 84 tisíc výtlačkov. Za spomínané obdobie vydali v Bulharsku vyše 15 miliónov výtlačkov sovietskych kníh v origináli, čím na každého obyvateľa pripadá 20 výtlačkov v ruštine, čo je najviac na svete.

V MOSKVE postavlia Ústredné literárne múzeum. Jeho poslaním bude zhromažďovať a sprístupňovať vývin a súčasnosť starej ruskej i dnešnej sovietskej literatúry. Literárne dokumenty budú dopĺňané výtvarnými dielami umelcov príslušného obdobia. V tomto múzeu budú inštalované najvzácnejšie rukopisy, prvotlače a iné literárne dokumenty.

MELODIJA — sovietsky podnik, ktorý združuje všetky gramofónové závody a štúdiá v Sovietskom zväze, vydáva ročne 200 miliónov platní. Jeho katalóg obsahuje takmer 20 tisíc titulov. Každoročne nahráva približne 1200 nových platní, ktoré zo Sovietskeho zväzu vyvážajú do 70 krajín celého sveta.

NA STREDNOM POVAŽÍ renovujú celý rad významných staviteľských pamiatok minulosti. Obnovujú kaštieľ v Považskej Bystrici — Orlovom, Klobušiciach, Lednických Rovniach, Visolajoch, Púchove, Bohuniciach, Považskom Podhradí, Jasenici, zemiansku kúriu v Borčiciach, Hostinej a ďalšie, väčšinou pre potreby múzeí.

V RADZOVCIACH — MONOSE, OKRES LUČENEC, preskúmali v poslednom období 1334 žiarových hrobov pilinskej a kyjatickej kultúry (1350 pred Kr. — 700 rokov pred Kr.). Toto pohrebisko sa radí k najväčším lokalitám svojho druhu v strednej Európe.

V MARKUŠOVCIACH PRI SPIŠSKEJ NOVEJ VSI pracovníci Pamiatkостavu zo Žiliny renovujú letohrádok Dardanely, ktorý v renesančnom štýle postavili v roku 1778 na počesť očakávanej návštevy cisára Jozefa II. Po dokončení renovačných prác v roku 1977 v letohrádku umiestnia expozíciu hudobných nástrojov Vlastivedného múzea zo Sp. Novej Vsi. Súčasne renovujú aj hrad Máriassiovcov, ktorý začal stavať zemepán Mikuláš v r. 1094.

V SPIŠSKOM HRHOVE začali renovovať kaštieľ, ktorý v roku 1895 postavili v novobarokovom slohu bývalí majitelia Spišského hradu Csákyovci.

KRAJSKÁ KNIŽNICA V KOŠICIACH, ktorej fondy z pôvodných 87 tisíc po oslobodení sa rozrástli na 276 tisíc zväzkov, vstupuje v tomto roku do svojej druhej päťdesiatky. Jej činnosť je mnohostranná — plní funkciu strediska knižnickej informatívy, metodologickej a medziknižnickej výpožičnej služby v celom Východoslovenskom kraji.

V MICHALOVCIACH postavlia do r. 1981 dom kultúry podľa súťažného návrhu Ing. arch. Merjavého zo Stavoprojektu v Košiciach. V tomto zariadení bude viacúčelová stavba pre 650 návštevníkov, klubové zariadenia, okresné osvetové stredisko atď. Dom kultúry začnú stavať už v budúcom roku.

NA GYMNÁZIUM V TREBIŠOVE si pripomenuli 25. výročie jeho založenia. Počet abiturientov školy prevyšuje v jubilejnom roku počet 1500.

V KALININE odhalili sochu A. S. Puškina. Je to dielo mladého sovietskeho sochára Olega Konstantinoviča Komova, ktorý toto dielo vytvoril v Puškinovom roku, ktorý bol v ZSSR vyhlásený pri príležitosti vlaňajšieho 175. výročia narodenia najväčšieho ruského básnika.

V IVANOVKE, neďaleko mesta Tambov v strednom Rusku, otvorili múzeum významného ruského hudobného skladateľa Sergeja V. Rachmaninova (1873—1943). Múzeum je v dome, kde skladateľ býval a skomponoval viaceré svoje diela.

NA II. MEDZINÁRODNOM BIENÁLE MABBY v Košiciach sa predstavili umelci zo socialistických krajín. Na rozdiel od prvého bienále vystavovali aj umelci z Juhoslávie a Kuby.

JULO ZBOROVJAN, známy východoslovenský básnik a spisovateľ, nositeľ štátneho vyznamenania Za vynikajúcu prácu a dramaturg Štátneho divadla v Košiciach zomrel po dlhšej a ťažkej chorobe v októbri min. roku. S jeho básnickým profilom sme oboznámili našich čitateľov obsahom príspevkom (Slovo č. 3, 1973, str. 15), uverejnenom pri príležitosti vydania výberu z jeho poézie: Do dlane dýchni. Básnika J. Zborovjana pochovali v rodných Šarišských Michaľanoch.

ŽIVOT A DIELO SV. CYRILA A METODA, vynikajúca štúdia od nášho známeho cirkevného historika, prof. dr. Václava Bartůňka, emeritného prodekanu pražskej CMB fakulty, vyšla už v 6 rečiach. Posledný preklad vyšiel v bratskom Poľsku, v edícii Štúdie teologicko-historické. Práca prof. dr. V. Bartůňka vyniká dôkladnou znalosťou nových poznatkov o živote a diele sv. solúnskych bratov, ako aj kvalitným rozborom bohatého historického materiálu.

Mesačník gréckokatolíkov v ČSSR. Redakcia 040 01 Košice 1, Šrobárova 55/1. p. č. telef. 259 37. Administrácia 890 21 Bratislava, Kapitulska 10. Vydáva Spolok sv. Vojtecha Trnava v Cirkevnom nakladateľstve Bratislava.

Veďáci a zodpovedný redaktor: Dr. Emil Korba.

Uzavierka časopisu je 2 mesiace pred vydaním čísla.

Povolené SŤTI 15/9 zo dňa 27. XII. 1972.

Tlačia Duklianske tlačiarne, n. p. Prešov.

Rozširuje Poštová novinová služba, ústredie expedície tlače v Košiciach, Komenského ul. 7. Objednávky zo zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo námestie č. 48.

Celoročné predplatné 24 Kčs. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs.